

Külföldről keresik hozzátartozóikat

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 15. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 ÁPRILIS 10.
5707 NISZAN 20.

Döntés előtt

Irta: STÖCKLER LAJOS

Választások előtt mindig megélnünk a zsidó közélet. Ezuttal, talán zajosabb is, mint máskor. Ez a csatazaj meglepő, ha tudjuk, hogy két éven keresztül az egységet hirdettük és igyekeztünk megteremteni. Mert aki ismeri, alaposan ismeri, a magyar zsidóság helyzetét és akit nem egyéni ambíciók fűtenek, nem is akart és akaratlanul más. Tanúbizonyság volt erre, a Városi Színházban lezajlott nagygyűlés, ahol több ezer főnyi tömeg lelkesen ünnepelte az újból megpecsételt zsidó egység gondolatát.

A cionista vezetők is ezt hirdették. Hirdették egész addig, amíg ugyanezen nagygyűlésen járványszerűen fellépő „betegség” miatt mindegyikük távolmaradt.

Mi — nemcsak hirdettük — de őszintén akartuk ezt az egységet. És ha most zajosabb lett a zsidó közélet, ez könnyen érthető. A cionistáknak az eddigi álláspontjuk megváltoztatását indokolni kell és saját korábbi programjukat kell, hogy támadják és megcáfolják.

Nekünk erre sem okunk,

sem szükségünk, sem lehetőségünk nincs. Mi elköteleztük magunkat, annak a programnak, amit már az előző választásnál is vallottunk. A magyar zsidóság egységbe tömörítése, jogainak kiharcolása, közösségi életének ujjaépítése. Kapcsolataink a külföldi zsidósággal, ezt céloztuk, segítették, indokolták. A Palesztina-kérdésben elfoglalt álláspontot annyiszor leszögeztük, hogy felesleges ismételni. Minden erőnkben támogatni a zsidó nemzeti otthon kivívását épp oly szent célja volt az ugynevezett asszimilált zsidóságnak, mint a cionistáknak.

A magunk részéről minden propagandát feleslegesnek tartunk. Levitézlett idők és emberek eszköze az efajta propaganda. Az elmúlt időkben eleget tapasztaltuk, hogy ha egy hazugságot, unos-unting ismételnek, az itélőképesség nélküli tömeg elfogadja igazsággul.

A zsidóság itélőképességgel bír és az elmúlt idők és események meg kellett, hogy tanítsák, hogy az igazság egy és oszthatatlan. A zsidó-

ságnak nem megafonok, drill és szavalókórus kell hogy az igazságot megmutassa. Önmagában kell hogy kialakítsa, hogy a zsidóság fogalma számára mit jelent. Ha érettnek tartjuk ifjainkat 20 éves korban a szavazásra, akkor nem most kell megmagyaráznunk, hogy a zsidó az zsidó, és mentül több frakcióra szakad, annál jobban távolodik el a maga lényegétől a zsidóság. Több ezer éve fennmaradtunk és ha ma töredékei, lelki nyomorékai vagyunk az elmúlt időknek — nem a százféle világnézeti harc fogja meggyógyítani a közösséget vagy az egyént, hanem csak a századokon keresztül átöröklött hit — vallás vagy meggyőződés.

A propagandával szemben a mi kötelességünk a felvilágosítás. Most is ezt tesszük. A katasztrófa idején is, a magárahagyott, de többséget képező, védtelen 70.000 főnyi tömeg védelmét vállaltuk. A hitközség az egyetemes pesti zsidóságot képviseli. Nem lehet részrehajló

Nem építhet légvárakat! Az elmúlt két esztendőben újraépítette, az egész közösség szolgálatára intézményeit. A cionisták számarányukat meghaladóan részt kaptak a vezetésben. És ha most olyanok mutatnak feltűnő érteklődést a hitközség iránt, akik eddig távolmaradtak e közösségi munkától, akkor önként adódik a kérdés, miért csak most?

Felelünk a kérdésre. Nem közösségi munka, ami olyan nagyon vonzza őket. Egyéni ambíciók, térfoglalás és a pesti hitközségnek hajóhídként tekintése a külföldre vezető úton.

Nem! A pesti zsidó tömeget megtévesztani nem lehet. A tömeg emlékezik. Még röpcédulák ezreivel sem lehet az igazságtól és meggyőződéستől eltéríteni.

A magyar zsidóságnak meg van a lehetősége, hogy válasszon. Nyílt, őszinte beszámolóinkból képet alkothatott a végzett munkáról és az előttünk levő feladatokról. Meggyőzni nem a mi feladatunk.

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Felhívás a vidéki zsidósághoz!

A legtöbb vidéki hitközségnek azokat a tagjait is elpusztították, akik a halottak rituális ellátását végezték. Ennek következményeként a halottak rituális ellátása nélkül maradnak el. A Pesti Chevra Kadisa alkalmazottainak példát mutató segíteni akarása következtében a következőkre hívjuk fel vidéki hittestvéreinket: Ha haláleset történnék körükben és nem volna közöttük, aki a rituális ellátást elvégezte, telefonon forduljanak hozzánk. A legelső vasúti lehetőséggel leküldjük a Pesti Chevra Kadisa embereit. Ha a halott hozzátartozói szegények, a kiküldés utiköltségét is mi fedezzük. Telefon: 222-261.

Magyarországi Izraeliák
Országos Irodája
Hírelési ügyosztálya.

Hála a teáért

A keretlegények és kerettisztek kegyetlenkedéseinek, gonoszkodásainak, az alárendeltekkel való visszaéléseinek se szeri se száma. Mindenki tud a maga tapasztalataiból egy-egy olyan megtörtént esetet, ami a párját ritkítja és ami a munkaszolgálat elszomorító történetének véres lapjai között is egyedülálló. De, ami itt következik, az még ezeket a különben feltűnő „epizódokat” is felülmúlja. Berkési László tanító (a tanítóból lett keretessel különben is igen rossz tapasztalatunk van!) 1942-ben zászlósként vonult be az egyik hegyvidéki-századhoz, ahol szakaszparancsnoki beosztást kapott. Berkési az alája rendelt legénységet állandóan ültetelte. Ez a „stadista tanító egy alkalommal Rahón egy rabbi feleségét és leányát, akik katonának tért főztek (nyilván halálból a meleg Halált!) korbáccsal verte meg, összezúzta konyhaberendezésüket, katonáit az eset után pedig kiöltötte, talán, mert inni merészeltek a rabbiné jószívvel adott teájából! Ugyancsak Rahón utasítást adott egy zsidó úrrel kifosztására, később pedig az utcán összeszedette az üldözötteket, megverte és a jegesvízi Tiszába dobatta őket. A népbíró a finomlelkű tanító urat most nem jogerősen határra jéghegyre állta.

Peron támogatja a zsidóság palesztinai aspirációját

Peron elnök, aki pedig antiszemita biróban áll, kijelentette, hogy Argentína támogatni fogja a zsidóság palesztinai igényeit, ha ez a kérdés nemzetközi fórum elé kerül.

A szefira gyásznapjai

Peszách második napjától számláljuk a napokat. Ezek az ómer-napok — a szefira gyásznapjai. E napok számítását a Tóra rendeli el, gyászos emlékükről pedig a Talmud lapjain olvassuk.

„És számláljátok magatoknak a napokat az ünnep másnapjától, ettől a naptól, midőn hozzátok a lengetés ómerjét: hét teljes hét legyen. A hetedik hétig való napig számláljátok ötven napot, akkor mutassatok be új lisztáldozatot az Örökkévalónak” — így szól a tórai parancs. S mi Peszáchról, az első kalászkévék felmutatásának idejéről, Sónauszig, a hetek ünnepéig, egyre számoljuk a kalászerés napjait. Várjuk, várjuk a zengék lisztáldozatának ünnepét, amellyel egyben Szináj orrához érkeztünk el. Az új termés és a kinyitalkoztatás ünnepe hét hétig tartó számlálás után elhozzák nekünk a zsidó lét teljesülésének napjait a Tan és a kényér örömei ünnepét.

A szefira, a számlálás, ez időszakának kemor gyászosabb, szomorú történetre emlékeztet. A Talmud tanítása szerint a második évszázad kezdetén, az ómer-napok idején, irtózatot váltott a pusztított Rabbi Akiba tanítványai között. A hagyomány szerint huszonegyezer tudós palesztinai ifjú halt meg akkor a gyilkos járványban. Az első kereszties háború féktelen zsidó üldözései is ezekben a hetekben tomboltak s ártatlan zsidók ezreit juttatták mártírsorsra. És ezekben a gyászos napokban következett be a magyar zsidóság katasztrófája is: a szefira heteiben történt, hogy egymás után indultak el a fekete vonatok, amelyek a gettók gyötrelmei után száz és száz ezer testvérünket vitték el tragikus sorsra — mártírhálálra. Tudós rabbik száza: galambász aggasztánok és lángoló tekintetű fiatal papok — mesterek és tanítványok, községeik népével együtt mentek az ómer-napok idején a vértanúság áldozatára. Fájdalmas, vérző szívvel gyászolunk ezekben a napokban, hetekben: emlékezünk a középkori gyűlöletre, mely ezeket vitt a pusztulásba és a gyilkos járványra, amely a zsidó hit- és tanítások követőit, régi-régi

mesterek kései tanítványait juttatta mártírsorsra.

A gyász eme napjában Rabbi Akiba, a mester, vértanúsága int felénk, a szabadságra vágyó és szenvedésből dicső felkelésre váró nép köréből. Vérének hullásából, lelkének törhetetlen zsidó hűségével, amellyel életéért is ragaszkodott a Tanhoz, minden korok zsidó gyermekeit arra tanítja, hogy a történelmi gyász emlékeztetéseiben, mártírjaink emléke fellett győzzük le a zsidó lét tragikumát — hittel, hűséggel ragaszkodjunk a zsidó Tanhoz. A mester példázata ma is szól hozzánk: ha el akarnak csábítani a zsidó eszmék világából, gondoldj a mesebeli rókára, amely a halakát a vízből szárazra csalogatta — a halak így felelték: „A víz, amelyben lélegzeni tudunk, csak szokatlanul életveszéllyel van teli, — de a szárazon biztosan elveszünk...”

KATONA JÓZSEF

Benes a zsidóság jogos törekvéseiről

Prágából jelentik, hogy a csehszlovákiai zsidó hitközségek küldöttsége látogatást tett Benes köztársasági elnökénél. Szóval, hogy nemrégiben a csehszlovákiai Warnsdorf ipari városban antiszemita kilengésekre került a sor, mert a bíróság vissza ítélte előző jogos zsidó tulajdonosának az iparvállalatát.

Benes elnök kijelentette, hogy orvosolni kívánja a zsidóság sérelmeit, amelyek a köztársaság új jogrendjének sérelmét is jelentik. Folytatni kívánja a harcot a jogrendért, mert lényegében arról van szó, hogy végre megszűnjének az abnormalis viszonyok az államban. Igéretet tett arra, hogy támogatja a zsidóságot jogos törekvéseiben.

Hirdetmény

A sírok ápolása

A Kerepesi Lúti, valamint a Rákóczi-kertben, Izr. temetőben április hó második felében kezdetét veszti. A díjak központi hivatalunkban, VII. Erzsébet-körút 26. és a temető irodájában már most befizethetők.

PESTI CHEVRA KADISA
IZR. SZENTEGYLET

A vegyesházasságok problémája

Gersei Sándor nemrégiben cikket írt az Uj Életben a női zsidóság körében előforduló vegyesházasságokról. Ez a probléma más zsidó közösségekben is jelentkezik. Hogy fest ez a kérdés a statisztika tükrében?

A Zsidó Világkongresszus Statisztikai Osztálya adatai szerint nőhiány van a Dunántúlon mindenütt. Ez a nőhiány azelőtt egyáltalán nem ismert méretet mutat, mert 1000 férfit minden 700 nő jut.

De a Duna-Tisza köze is — Budapest kivételével — csak valamivel van kedvezőbb helyzetben, mert itt 876 nő jut 1000 férfit. A Tiszántúlon, Debrecenben, Szegeden és Makón némi nőföllet van, de csak annyi, hogy a környező megyék kisvárosaiban és községeiben nőhiánnyal együtt 1000 férfit 1196 nő jut. Ez a nőföllet azonban mindössze 1000 lelket jelent és így nem elegendő arra, hogy az ország egyéb részeiben 2000-nél többet kiváló férfi föllettel egyenlítsen.

A vegyesházasságok számának növekedése és a nőhiány között is bizonyos kapcsolat áll fenn.

Egyéb fontos adatokkal együtt a világhon közzétett vegyesházasságokra vonatkozó statisztikai adatok begyűjtése most folyik. Eddig az ország különböző részeiről mintegy 100 zsidó házasság adatai érkeztek be a várható összes adatok egyharmadát.

Ezen részadatok szerint a Dunántúlon és a Duna-Tisza közén, ahol a nőhiány jelentős mértékű a megkötött vegyesházasságok közül kétszerannyi esetben volt a menyasszony másvallású, mint a véglegény.

A vidékkel teljesen ellentétes képet mutat Budapesten a nemek aránya. Itt nem nőhiány, hanem nőföllet van, 1000 férfit 1525 nő jut, tehát aránylag kétszerannyi, mint a Dunántúlon. A probléma tehát itt megfordítottja a vidékének.

Budapesten a házasság körében lévő nők 13.000-rel vannak többben, mint a házasság körében lévő férfiak. Nincsen szükség tehát arra, hogy a vidéki férfiak vegyesházasságot kössenek. Hiszen a pesti nők között óriási választási lehetőség kínálkozik számukra. A 2000—2500 házasságot kívánó vidéki férfi 13.000 pesti nő közül választhatja ki jóváindító leltárját.

Igaz, hogy ennek a megoldásnak a távolságok nagysága és a közvetlen ismerkedés lehetőségeinek hiánya olyan akadályok, amelyet csak az igazi hitközségi tud legyőzni, akkor is karöltve valamely intézményes közvetítéssel.

SÁNDOR VILMOS

A Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemének előadásai

Április 17-én: dr. Munkácsy Ernő: A zsidóság szimbóluma

Az antiszemitizmus a vádlottak padján

A zürichi sorakozó

Egy új alakulás: a *Keresztények és Zsidók Svájci Munkaközösségének* kezdeményezésére ez évi július 30-án a hasonló célú intézmények nemzetközi kongresszusa ül össze Zürichben az antiszemitizmus elleni hatékonyabb küzdelem megszervezésére. A részvételre felhívott államok között elsőnek az USA jelentkezett az al követeléssel: intézményes garanciákat kell szerezni annak biztosítására, hogy a jövőben egyetlen ország se tehesse különbséget polgárai között vallás, faj vagy nemzetiség szerint. Egyenlő jogok illessenek meg minden állampolgárt és tilassék meg a kisebbségek elkülönítése.

A lehanyatlott osztrák liberálisizmus utolsó mohikánjainak egyike: Kronawetter Ferdinánd állapította meg annak idején, hogy az antiszemitizmus az ostobák szociálizmusa. Azoké a buta frátereké, akik a gazdasági problémák legegyszerűbb megoldását abban látják, ha a javakat elszedik azokról, akiknek van és természetesen elsősorban azokról, akiknek legkevésbé áll módjukban ezt a módszerrel intézményesen megakadályozni vagy megtorolni. Ez a réteg pedig nyilvánvalóan — a zsidóság.

Ismertjük el: a néhai kitűnő Kronawetter professzor fetele az antiszemita számára nem éppen hízogó, de nem is nyugtalanító. Az ő megállapítása szerint az antiszemitizmus elleni küzdelem azonos a butaság elleni küzdelemmel és ez, sajnos, sokkal súlyosabb feladatot jelent a világes értelmű, mint a sőtöt förtéklenség számára.

A hallhatatlanság, minden etika szerint, a genió és az igazság. De az emberiség tragikus története a tanu rá, a butaság sem panaszkodhatik azon, hogy a sors szűken és kurtára mérné számára a maradandóságot. Lehet, hogy nem öröklétfü. De mindenestre elég szívós ahhoz, hogy túlélje még azokat a tanulságokat is, amelyeket az igazság kiteljesedése időnként nem ezüst tálcán kínál neki, hanem bottal igyekszik a fejébe verni.

A butaság makaesul rászokdik önmagához. Annál inkább, mert annyit magától

is meg tud állapítani, hogy elszedni az értékeket a védtelenektől könnyebb és szaporább vállalkozás, mint hosszú idők nehéz munkájával kitermelni vagy megkeresni azokat. Gyors végleges győzelemre az antiszemitizmus kiirtásáért folyó háború nem számíthat. De mennél súlyosabb a harc, természetesen

annál nagyobb örömmel kell üdvözölnünk minden kezdést vagy mozgalmat, amely a becsületes, józan és jóakaratu emberek friss hadoszállyait sorakoztatja a zászlói alá. Mert ez a küzdelem nem a zsidókért folyik, hanem az emberért, aki Isten képre teremtetett. Mindenkiért, aki ember és mindenért, ami igazán emberi.

SZIGMA

Franciaországban minden nagy párt élesen elítéli az antiszemitizmust

Most jelent meg a párisi *Droit et Liberté* című nagy zsidó hetilap jubileumi száma, amely első oldalán közli a nagy politikai pártok képviselőinek az antiszemitizmus kérdéséről tett nyilatkozatát.

M. P. Bonte, a francia kommunista párt vezetőségi tagja kijelentette:

— Nem lehet igazi demokrácia, ahol a törvényekben, vagy szokásokban tovább él az antiszemitizmus szelleme.

A szocialista párt nyilatkozata így hangzik:

„A szocialista párt mereven szembehelyezkedik minden faji ideológiával. Nincsenek felsőbbrendű és alsóbbrendű fajok.”

„A Szovjetunió az egyetlen ország, amelyben nyoma sincs az antiszemitizmusnak”

— mondja Louis Leviné, a Zsidó Világkongresszus elnökségének amerikai tagja

A párisi *Droit et Liberté* közli Louis Leviné-nek, az ismert amerikai cionista vezetőnek és a Zsidó Világkongresszus elnökségi tagjának beszámolóját a Szovjetunió zsidósága körében tett látogatásáról.

Louis Leviné, a többi közölt, ezeket mondotta:

— A Szovjetunió Zsidó Antifasisztá Bizottságának egyik

A köztársasági népi mozgalom (mondhatnánk katolikus demokrata párt) ezt az álláspontot vallja:

„A megszállás idején tanúsított ellenállásunk nemcsak a németek ellen irányult, hanem ama rendszer ellen is, amely a fajvédelem és antiszemitizmuson alapult. Ma is ellene vagyunk az ilyen embertelen és civilizációellenes koncepciónak.”

S. Lanet, a Demokrata és Szocialista Ellenállási Unió főtitkára kijelentette:

— Energiakusan küzdünk az antiszemitizmus ellen, bármilyen formában is jelentkeznek.

összejövetelén hozzám lépett egy robusztus természetű orosz katona. Megszorította a kezemet és így szólt: „Mondja meg Amerikában, hogy egy zsidó tábornokkal beszéltem és ez a tábornok népe körében tartózkodott”. A szovjet tábornok azután közölte velem, hogy a Szovjetunió zsidósága számára megszűnt az az antiszemitizmus, amely

másutt még él és olyan régi, mint a világ.

— A szovjet tábornok — folytatta Louis Leviné — nem tulzolt. A *Szovjetunióban, amely a világ egyhatodát teszi ki, csakugyan ismeretlen az antiszemitizmus*. Csodálatos, de így van: egyetlen generáció alatt ki lehetett seperi az antiszemitizmus szellemét egy olyan országból, amely a cárizmus idején vezette a zsidógyűlölet terén.

— 10.800 kilométert utaztam, meglátogattam Moszkvát, Leningrádot, Sztálingrádot és Minszkét. Mindegyik erős zsidó hitközségeket találtam. És seholsem bukkantam semmiféle antiszemitizmus nyomára.

A németek 65 százaléka még ma is antiszemita-nak vallja magát

A pozsonyi *Pravda* írja, hogy a németországi amerikai katonai közigazgatás információs osztálya tanulmányozta az antiszemitizmus kérdését és e tárgyban kérdőíveket osztott szét a lakosság között. A névtelenül beadott kérdőíveken a németek 65 százaléka antiszemita-nak vallotta magát. Csupán 4 százalék nyilatkozott kifejezett ellenszenvet az antiszemitizmussal szemben. Érdekes, hogy a nők általában hajlamosabbnak bizonyultak az antiszemitizmusra, mint a férfiak.

Súlyos fegyházbüntetést kaptak az ulmi zsinagógarengálók

A *Jüdische Rundschau* jelenti, hogy az ulmi törvényszék háromévi fegyházbüntetéssel sújtotta Hans Schiller nyugalmazott mestert és társait, akik 1938 november 9-én éjjel résztvettek az ulmi zsinagóga megrongatásában. Ezen a napon a nemzeti szocialisták központi utasítására mindenütt pusztításokat végeztek a zsidó templomokban.

KERESSEM EGYETLEN FIAMAT

Böszörményi Aladárt,

akik 1941 október 20-án voltak alant lakásból. Keresztemről november 16-án a fegyházba és 17-én Hosszúhalm felé, ott volt nov. 28-án is utoljára Nagyon kérem, aki valamit tud róla, értesítsen az előző címet: úrv. Böszörményi Arminé, VI., Csengery-utca 71.

Goldmann étterem

ORTHODOX KÓSER KITÜNŐ KONYHA
VIDÉKIEK TALÁLKOZÓHELYE
LAKODALMAK RENDEZÉSE
HIDEG FELVÁGOTTAK KAPHATÓK

HUSVÉTI ELŐFIZETÉSEKET ELFOGADUNK!

A KISVARDAI MANDEL BERNÁT felügyelete alatt
KAZINCZY-UTCA 57, KIRÁLY-UTCA SAROK TEL.: 426-656

Az antiszemita H. G. Wells

„Az emberiség jövője“

A magyar könyvkiadóknak megvan az igyekezet, kibozni azokat a jeffnős, vagy jeffnősnek vélt műveket, melyektől annak idején a háború s a fasizmus, elzárta bennünket. H. G. Wells mindig azok közé tartozott, akiknek mondani valói voltak, ha ezek a mondanivalók jobbra csak a felszínen mozogtak s nem is tartak leszállani a mélységekbe. Már Wells-nek korábban idősőbb kortársánál, Shaw-nál nem ez az eszt. Shaw problémáit legmélyére hatolt. Wells is Shaw is tudatosan prédikálni akartak s ha megnézzük kinek volt a maga idejében nagyobb sikere, úgy találjuk, Wells-et kegyelte jobban a szerencse, legalább is az anyagi szerencse. Am Shaw prédikációi az öröklétnél szólnak, még a szerencsés és sikeresebb Wells műveit ha marosan belepí a por s még csak iskolai penzum sem lesz. Sohasem éreztem jobban, mint „Az emberiség jövője“ című művéből, amely akimben azt ígéri, hogy „nyugodt elősorolása azoknak a dolgoknak, amelyek most történnek vele és azoknak a közvetlen lehetőségeknél, amelyekkel szemben áll.“

A könyv, mint az előszóból megtudjuk, felkérésre íródott, még 1939-ben, a második világháborút közvetlen megelőző időben. Tudjuk jól, hogy Wells, aki autodidakta volt s minden tudását felnőtt korában, esti tanfolyamokon szerzte, már Világtörténelmében is érezte és érezte a II. világháború kitörését. Ebben a könyvben is telve van aggodalmakkal és a legsötétebb színekkel festi a jövőt, olyannyira, hogy maga is megjegyzi: az idősebbek már nem képesek szemléletükön változtatni, de mennél fiatalabb legyen az olvasó, annyival többet tegyen hozzá a maga optimizmusából. Ez a megjegyzés élesen belelát a Wells egész gondolkodásába, mert nem igaz az, hogy ha valaki öregszik, annak szükségsszerűleg el kell maradnia korától s korának fiatalágától.

Hogy Wells minő tanítómestere volt századának, azt legjobban megérthetjük, ha „Az emberiség jövője“ című könyvében elolvassuk a zsidóságról írottakat. Szerinte zsidókérdés kizárólag azért van, mert a zsidók egy igen kis része számíráson sem akar asszimilálódni, s változatlanul fenntartja a kiválasztottság hitét és teóriáját. Azt írja: „Egyáltalán nem volna külön zsidó kérdés, ha nem volna ez a maradvány és nem levékenykednék. Az egész kérdés erre a választott nép-eszmére vonatkozik, amelyet ez a maradvány fenntart és ápol s a marad-

ványnak az a „missziója“, hogy fenntartsa és ápolgassa. Nehéz nem úgy tekinteni ezt az eszmét, mint összeküvést a világ többi része ellen. Lényegében rossz hagyomány ez és az, hogy kétezeréven át nagyjában nagyon csúnyán bántak a zsidókkal. Semmit sem javít rajta.“ Majd később, egy zsidó szerzőt idézve, ezt írja: „Azért ő is elismeri, — mármint a zsidó szerző — hogy a zsidók összetartanak, mint majd látni fogjuk, az emberiség ellen.“

Azt hisszük, több idézet egészen felesleges, pedig akad még jónéhány, amit elrejtett példaként idehozhatnánk. Sajnos, ma már nincs mód Wells-szel vitatkozni. Am nem is szükséges. Ezek az idézetek egyre mégis jők lehelnek. Hogy azok, akik oly rettenetesen erővel iparkodnak még ma is mindenben eleget tenni az asszimiláció követelményeinek, lássák, mi a helyzet. Ime, az átlag angol és az átlag ember ezt tudja a zsidókról. Még 1939-ben, sőt, 1947-ben is. Hogy összeküvést a világ ellen. Nálunk, zsidóknál is volt egy olyan asszimilációs periódus, amikor egyet és sokak állították közlünk, hogy mindennek a kaftános zsidók az okai. S ezek a zsidók épp úgy nem vizsgáltak, mint ahogy Wells sem vizsgálja, vajjon egy igazán őszinte asszimilációt akarnak-e maguk a gazdanépek. A kaftános zsidók elegendő a gázkamrákban, számuk elenyésző eszköz. És ime, a felszabadulás két esztendeje mindenütt csak növelte az antiszemitizmust. Most az a jelszó: többen jöttek haza, mint amennyien elmentek. Most ez, de a lényeg, még nagyon-nagyon hosszú utat kell megtenni az emberiségnek, hogy belássa, a zsidók is, csak olyan népek a földnek, mint a többiek, csak olyanok, mint minden ember. Zilahy Lajos, a newyorki magyarság előtt tartott beszámolójában azt mondotta, hogy sorrend kérdése az egész. Először kell embernek lenni, aztán európainak s legvégül magyarnak, németnek, stb. És ha a magyarság, vagy németiség törvényei szembekerülnek az emberiség törvényeivel, akkor ő a magyarság törvényeit tagadja meg, de nem az emberiség

törvényeit. Valóban, sorrend kérdése az egész. De mennyi időbe telik, míg az emberiség elfogadja a sorrendet. Ha elfogadja egyáltalán. Am Wells s a hozzá hasonló, legjobb esetben is hünyös felületen könyvek végezetesen megnehezítik a cél elérését.

Nem vagyunk, nem lehetünk hívei semmiféle elnyomásnak. A közlés szabadsága egyike a jövő társadalom legfontosabb biztosítékainak. De gondoljunk meg, vajjon a demokratikussá nevelődő Magyarországnak, amely még e nevelődés legelső lépésén botorkál, szüksége van-e ilyen könyveknek? A hi-

adó nem tudná-e gyönyörű papírosát — mert igen szép kiállításban jelent meg a könyv — jobb célra felhasználni? Vagy csak üzleti szempontok jönnek számításba?

És végül a fordítás, amely, néli botrányosabbat éltetett óta nem olvastunk. Nem is hisszük el, hogy a fordítóként szereplő műve az az értelmetlen, zagyva szöveg, amely még jobban elrontja Wells épületes írását. Ideje lenne egyszer őszintén meg és letárgyalni a kiadó s a fordító problémáját is. De ez már nem a mi, nem az Uj Élet feladata.

BÉNES BELA

„Zsidók és arabok ügye az Egyesült Nemzetek előtt“

Az arabok és zsidók közötti ellentétéről nagyon sokat írtak és beszéltek olyanok, akik soha Palesztinában nem voltak, sem háberül, sem arabul olvasni nem tudnak, s mégis olyan határozottan bármely véleményüket, mintha a nehezen megközelíthető igazságok ebben a kérdésben foglyul ejtették volna. Ezekután, a rendkívüliség erejével hatott a Magyar Cionista Szövetség rendezésében lepergett anket, amely „Zsidók és arabok ügye az Egyesült Nemzetek előtt“ címmel, szólította a közönséget esztörtök este a Fürst Sándor-utcai kulturházba. Mi volt ebben az anketában meglepő? Az, hogy végre olyan szakemberek fejtették ki véleményüket ebben a kérdésben, akik Palesztinában már jártak, személyesen ismerik a két népet és vezetőiket. Ime az előadók: Germanus Gyula egyetemi tanár „Chads el Kerim“ néven az arab világ ismert alakja, jó barátja Szaudi-Arábia királyának és a fasiszta tömörítnek: Káldor György főszerkesztő hosszabb ideig tartózkodott Palesztinában s a marxista intellektuális és kritikájával tanulmányozta az arab-zsidó kérdést. Hunyadi Arje Erec Jiszrael haladó értelmiséginek egyik harcos vezetője, Walter Mose a szocialista zsidó munkásság vezető alakja.

Ezek a férfiak világosítottak fel a közönséget a való helyzetről, amelyet előadásuk alapján tömören így foglaltunk össze: Palesztinában sem zsidó, sem arab kérdés nincs. Hogy kiengesztelhetetlen és megoldhatatlan ellentét a két nép között nincsen, annak ékes bizonyítéka az, hogy az arab tö-

megek, elsősorban az öntudatosodó palesztinai arab munkásszótály, ma már nem egykönnyen ugrik be azoknak az uszításoknak, amelyeknek célja, hogy zsidók és arabok között a szakadékot növelje. Palesztinában az ellentéteket, az imperialista nagyhatalmak vizik be nem azért mintha különbségekben gyűlölnek akár az egyik, akár a másik népet, hanem az imperializmus belső törvényeinek engedelemekévé, bajtanak igájuk alá minden népet, amely a nyersanyag szempontjából értékes területen lakik. A zsidó nép alkotó erejét bizonyítja az, hogy Palesztina területének 7%-án több száz ezer zsidó részére teremtetett életlehetőséget. Az araboknak nincs szükségük Palesztinára, mert hiszen a környező arab államoknak egyik bajuk éppen az, hogy nincsen elegendő munkaerőjük, a zsidóságnak ellenben szüksége van Palesztinára, mert más lehetősége nincs. Palesztinában zsidók és arabok között nem nemzetiségi, faji vagy vallási küzdelem folyik, hanem osztályharc, amelyet egyrészt az arab földesurak, másrészt az arab szocialista munkásszótály vív meg. Palesztinában még zsidók milliói számra van hely, s a „progeszív beke“, amelyet a vezető nagyhatalmaknak előbb utóbb meg kell könniük, a zsidóság számára is megteremt az alkotó élet feltételeit.

GERVAI SÁNDOR

Keresem

KROO urat,

akivel múlt év szeptember havában tárgyaltam az Abbázia kávéházban dr. Vajda Sándor budapesti (Jókai-tér 8. sz. ügyvéd szlovák menekült zsidók KEOKH ügyeiről, adja le címét az Abbázia ruhatarában, vagy személyesen keressem fel minden délután 4-6 között az Abbázia kávéházban.

GROSZ ARNOLD

a budapesti orth. hitközség rabbisága felügyelete alatt levő élterme Budapeston,

penziói HAJDUSZOBOSZLÓN

Közvetlenül a fürdő bejáratánál, a fürdőparknál. Emma-lak és Doro zug 2. — Folyóvízes szobák. Minden igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

E l ő j e g y e z h e t ő:

Grosz Arnold Bp. VII., Dob-u. 9. Tel.: 227-685

Vágyak női kórusa

A szerkesztőség postájából • Irta: Szilágyi Géza

I.

UJABBAN MEGFOGYATKOZTAK postánkban a beküldött versek. Mintha apály állott volna be a lírában. Sok versnek nő volt a szerzője. Maguk készítette hárfáikon — nem lehettek tökéletes hangszerek — reszkető ujjal pengették a borzalmaik torz dallamú énekeit. Önkinzó révületükben fölidézték a megkínzások véres és szennyese emlékeit. Zsarnoki belső kényszer fojtogató hatása alatt folyton seregzenélést tartottak minden förtelmes gonoszra, amely marva lépdeste testüket-lelküket és hűböröztető lajstromba szedték az ésszel föl sem mérhető földrengéses veszteségeket, amelyeknek kinszenvedéses gyásza föléjük éjjeledett. Csak *píssa* tudtak nézni: megcsontkított életükre, széjjeltépt, hajdani boldogságukra, eltűnt családukra, amelyből egyedül tulélő, *fajgasz* hirmondónak árva egy-együkben tengődnek, ismeretlen sírban porladó szülők-re, testvérek-re, völegény-re, férj-re, gyermekek-re, akik éppen viruló élektől, szorongásos álmok lidérceivé nyomorodtak; mindezt elmozdíthatatlanul rámeredtek, könnyítő könnyekből is kifogyott szemmel.

Egyidő óta ezektől a legmélyebb együttérzés tiszteletét megérdemlő nőktől már nem érkeznek szerkesztőségünkbe kihagyó dobogású szívük akadozó ütemét kinlódva mintázó versek. Hiába minden: bárhogy elcsépezték is, mégsem üres szólam, hanem ősi, tapasztalati igazság az az ócska tétel, hogy *vég-sülképpen az élet a legmoshatóbb körülmények között is előbb halálnak, majd hanyog-gon megköveteli a maga elemi jogait*. Örökké csak vis-szmondni — ezt nem bírja el a szenvedésekben legkegyetlenebbül megedzett lélek sem. *De mégis megint előre kell nézni, akár akarja az ember, akár nem*. És így esett aztán, hogy az agyat-módot felejthetetlen, csuf közelmúlt kísérleteit fölsíró női versek helyébe újabban hétköznapi, prózai szók-mozgathatóból összerakott levelek kerültek, amelyek azonban a maguk, olykor nyers realizmusában vannak olyan meglepő és megindító,

mint a megkínzások borzalmai közepette megfogant, kissé kusza versek. Vers-özön helyébe most *levél-özön* lépett. Mi szivből örülünk ezeknek a leveleknek, mert nem a mult üszkös romjai körül keringő *halál-vágy* iratja őket, hanem a ki nem írható és el nem pusztítható *élet-öszön*, amely a jelent újáteremtőn fölépíteni, a jövőt körülbástyázva biztosítani akarja. Nők, kitártszívű, őszinte nők írják e leveleket, vagy itthon, a leggyűlösebb pestis elől megmenekült, vagy messzeföldi idegen haláltüborokból *élve* *kikerült* nők, valamennyi esetben egyforma csoda kegyelméi, akik hihetetlen szerencse részesei voltak ugyan, de *nem lehetnek boldogok, mert sivatagos magányban maradtak egyedül*: leányok, akiknek családjukkal együtt, védő és támaszt adó otthonuk is megsemmisült, ifjú nők, akiknek völegényét korai pusztulásba sodorta a pokoli világvihar, viruló asszonyok, akitől ördögi hatalmak örökre elragadták férjüket, sokszor gyermekeiket is, idősebb, de még dolgozó életre termelt családanak, akiket vadállati irtalmatlanság megfosztott jóban-rosszban velük egybeforrott, évtizedeken át hűséges élettársuktól. Valamennyien *párja-vesztettek, elözvegyültek, elárultakká* siralmasodtak. De mert az élet, bármi nehezédjek is rája, bármi sötétítse is el, nem hagyja magát, az élet-öszön a legelleneségebb viszonyok között sem fojtható el és a csillagtalan éjszakában sem némíthatók agyon a reménnyel bizón, ölelkező *örök vágyak*, a mi levélíróink a rettenetes mult után a nekik oly sívár jelenben sóvárogják, várva-várják, harsányan követelik — jól teszik! — a multat, ha nem is elfelejtő, de rémitő emlékeit már halványabba enyhítő, a jelen szürke ködét meleg napfényvel szétoszlató *jövőt*.

NAGYON RÖVIDRE FOGLVA: PÁRJUKAT KERESIK — minden levél becsületos őszinteséggel, kényeskedő kerdelés nélkül vallja — ezek a párja-vesztett nők, az új, a nekik való, a hozzájuk illő *férfit*, aki nem elfeledtén, erre egyik sem gondol, de többé-kevésbé pótolná az

örökre eltűnt régít. Ezt a férfit pedig nagyon is érthetően, elsősorban azok között vélik és remélik megtalálni, akik minden tekintetben *sorstársaik*, akiket szintén fullasztó gettókban zsúfoltak össze, vagonokban raboltak gázkamrák fele, hóhéroktól díktált, gyilkos kényszermunkában akartak halálba sorvasztani, akik végül kifürkészhetetlen csoda kegyelméből szintén megmenekültek és visszatértek, de éppen úgy előzvegyültek, mert női párjukat, aki mellől, a kinok végzetes útjára korbácsolták őket, soha többé nem látták viszont. A párjavesztett nők a leveleikben is, amelyeket meztelen szívvel írtak nekünk, a párjavesztett férfiakon járatták végig fáradtan, de nem reménytelenül kutató tekintetüket: hátha akad ezek között, *akiben boldogan följelehetnének új párjukat* és aki öbennük rácsodálkothatna új párjára.

A NŐK RÉSZÉRŐL — ezt elég nyomtákosan nem lehet hangoztatni — *érthető, jogos, természetes* ez az egyre nyiltabb, egyre hangosabb, egyre követelőbb keresés, mindenképpen érthető, jogos, természetes, mégpedig *anyag, érzelmi és, nem szabad ál-szemérmesen elhallgatni, fiziológiai okokból egyaránt*. Amelyik nőnek eltartó férje volt, új eltartóra vágyik: ezt nem kell restelnie, mert az eltartásért az ugynevezett „hűztartásbeli” nő a leg-többször *bőséges ellenérték* nyújtott és igazán nem volt „ingyenélő semmittevő”. Igen sok magára maradt és magánosan lézengő nő azonban most már *kényérkereső*: köz- és magántisztviselő, tanár, kereskedelmi alkalmazott, iparban dolgozó, sőt nem ritkán önálló ipari üzemenek vagy kereskedelmi üzletnek tulajdonosa. Ezek mind nem szorulnak eltartóra, mégis párjukat keresik. *Gyengédségre, szeretetre és — sokan még elég fiatalok — szerelme-re, testi és lelki szerelme-re vágnak*. Mindennél jogsább igények ezek, amelyeknek kielégítését pazarló viszonzással jutalmazták: gyöngédségben, szeretetben, szerelemben. (Ezt leveleikben meggyőzően és biztatóan ígéri a még ismeretlen jövődőlbelük felé.) És

azt hiszik, hogy legjobb helyen azok között a férfiak között kereskednek, akik sorstársaik voltak a borzalmaik idején, akik szintén árvaságba és özvegyiségbe zuhantak és most a magános nőknek a társalán magányban is sorstársai. Itt azonban, mint az *Uj Élet* szerkesztőségének küldött levelek, könnyektől nedves szavakkal elpanaszolják, *várak-lan* családús érte a jövőbe kómlódó nőket. Azok a férfiak, akitől leginkább vártak közeledést, távolmaradnak, akikben, mint szóba kerülhető férj-jelöltekben bíztak, nem siettek beváltani azt a reményt, hogy előzvegyült nők férjei, elárult gyermekek apái lesznek. Ellenben akadtak olyan magukra maradt férfiak is, nem is oly kevesen, akik csodálatos módon „*a tulso parton*” vélik megtalálni azt, amit az „*innenso parton*” hiába kinálgat feléjük, akik most, éppen most, mindazok után, amikor velük és hozzátartozóikkal történtek, *vegyes házasságban* akarják újra fölépíteni első zsidó házasságukban végzetes külső erőszak miatt megsemmisült boldogságukat.

(Befejező cikk következik.)

Rádióhírek a zsidó deportáltakról

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* közli, hogy a Nemzetközi Vöröskereszt és a Zsidó Világkongresszus minden reggel 7.30-tól 8.15-ig, a 47.1 m. hullámhosszon, híreket ad a deportált-táborokban életbenmaradtokról. A leadások jiddis, francia és német nyelven történnek. A már felolvasott nevekről részletesebb felvilágosítás kapható a következő címen: *World Jewish Congress 55, New Cavendish Street, London W. 1.*

Régi képeiről

szép nagyítást készít

Ortifot

Teréz-körut 43.

Az ifjuság a széder-asztal körül

Az elmúlt péntek-szombat este, mikor barna alkony ült meg a világot és még a nagyváros transparensei is csak helyi-közzel gyulladtak fel; a bibliai idők légkörét éreztük. Az est leszálltával, mintha a múltnak csodás regéi is körül repdestek volna. Ezek gondolatban visszavitték bennünket a régmúlt időkbe, a meleg családi széder-estékhez. Szívünkben vágyak égtek és lelkünkben remények éltek. Hatalmas erővel lobbantották lángja bennünk az ősi hit imádatát. Azt a hitet, mely annyi megpróbáltatás közepette is él bennünk.

Bennünk igen, de a jelenlegi generációban, mely mindezeket az elmúlt vérziválaros időkben nem látta maga előtt, vajjon éle-e?

Erre gondolva jártam végig azt a tizenkét széder-estét, amelyet mintegy 1700 gyermek részére rendezett a Joint gyermekosztály támogatásával a Pesti Izr. Hitközség Vallásoktatási és Oktatási Ügyosztálya.

Tiszta, fehér, szépség, mindenütt. Nyájasság, jókedv és derű az arcon. Családfagynak érzi itt magát mindenki. De hiszen valóban így is van, mert itt látjuk azoknak a gyermekeknek hozzátartozóit is, akikhez a sors kegyes volt és maradt egyáltalán valakijük. Itt vannak, hogy mint szemlélők, sok helyütt mint résztvevők is szépen néznek néhányat ebből a kimeríthetetlen zsidó érzéssel áttöltött levegőből, melyet még teltebbé tesznek a falról rápkéző Haggada illusztrációk és szövegek.

Azt gondolná az ember, hogy nincs itt már semmi hiba, semmi tennivaló, de a tantestületek tagjai szinte vetélkedve egymással maguk akarják a nagy művészek minden ízét porciáját élvezni. Nem ismernek fáradtságot, csak azt, hogy a gyermeknek, aki otthon nem láthatja maga előtt mindezeket; lelkébe helyítsék ezt az ünnepélyes hangulatot, hogy kitörülhetetlenül ott maradjon az egy életre át. Tudják és érzik, hogy szükség van erre, mert a zsidóság legfőbb záloga: a gyermek. Addig, míg a gyermek feláll és kezd: Máj, nistán, addig ne felejtse a zsidóságot. Az ő kérdése az a lény, amely elvezet a jövőbe. Ő a bizonyossága annak, hogy megmaradunk, folytatódunk.

De nemcsak ők, hanem a hozzátartozók, vendégek is érzik, amint látják és hallják, hogy sziklányuk elben a táplálmi állítatlan feláll és recitál a Haggada édesheis elbeszélését, amint azt kiegészíti magyarázatok és elmélyült költői aktuális remekével. Amint végignézzük ezen a hallgatóságon, megállapíthatjuk, hogy a

Haggada bánatos, keserege örövendő mesemondása ezeknél mindig hallgatóra fog találni. Pedig amint itt olvassuk és hallgatjuk a szöveget, próféta szövegét, ahol sem találunk benne, ha akár gyermek mesemondás kedélyével, akár ifjú csapongó lelkével, akár érett férfi firtató elméjével, értelmével tesszük is bírálat tárgyává; mégis a belőle kihangzó tanulság valósággal próféta kinyilatkoztatás harsogásával szól körünk nemzedékéhez.

Ez a tanulság felszabadulásról, bilincseshullásról beszél. A szabadság feltámadásáról, az emberülőzés, az elnyomás, a jogfosztás szemérmének bukásáról, a történelem igazságialanságának szétlőréséről, a rabizolgarsorsot állandósítani akaró hitlerizmusnak az erkölcsi világrend szílláján bekövetkezett megroppanásáról rebegnek, dalolnak, melyhez a Sáfenger habjainak zsongása szolgáltat egy negyedfélezvedes melódiát, egy világtörténelmi szabadságdalt: Mózes énekét!

A szabadság gondolatát ünnepli az a nép, amelynek kétezer évig nem volt szabadsága. Az a nép dicsőíti, amelyből milliókat küldtek gázkamrába, ináglyahalálra.

A Szabadságot ünnepeljük végre! Az Eszmét, a Gondolatot! A minden ember lelke mélyén élő tiszta vágyakozást a Szabadság után, amelynek világot megváltó erejében és minden gyűlölet, sötétség fellett elkövetkező győzelemében a legfanatikusabban mi hiszünk.

Szülők, hozzátartozók... Ezt látom szemetekből kicsillanni. De ott látom azt a könnyecsepet is, mely tanujele annak, hogy ezen az estén Ti is visszatértek azokhoz a zsidó érzésekhez, amelyekből az élet viharai többé-kevésbé elverték bennünket. De az is a feladata, célja ennek az estnek, hogy azt az érzést, amit a zsidó tanító, tanár, rabbi tanítványaihoz beleplántál, amelyet a létért és a kenyérért való küzdelem meg-lazít. Ez a légkör alkalmas egyedül arra, hogy erősítse a zsidó gyermek öntudatát, mert csak így lesz jelleme és akaratát elég erős ahhoz, hogy az élet megpróbáltatásai és csibéltésai közepette is szilárdan kitartson sorsa és zsidósága mellett.

Ez a gyermektípus, akit itt látunk magunk előtt, ki is fog tartani, mert ennek egyetlen vágya, álma, hogy mindazt, amit itt lát, otthon is megvalósítsa, mert csakis ilyen levegőben érzi magát otthon.

Szédereste volt... Eljahu pohara az asztalon... Eszünkbe jutottak szavai: „Egyedül maradtam és most az életemre törtek!” Elpanaszolhatja a zsidóság is. Egyedül maradt a kö-

zelmult pogány világában is. Egyedül állott hitével. Külön uton járt az Istennel és a megfáradt, megbélyegzett karján hordozta az Igének köbévessett hirdetőseit. A népek lelkiismerete, költője volt Izrael, aki egy nagy álmom miatt késelt le a nagy világosztásról és ezért a különállásért és külön-járásért kellett tűrnie támadást, gunyt, üldözést és ezért kellett áldoznia millióinak életét.

Hiszünk az isteni igazságban, de Isten után csak önmagunkban bizzunk és saját erőnkben. Hegyeket mozgató saját hitünkben, mellyel figyeljük minden falevél mozdulatát, abban a tör-

ténet utáni szélséksédben, melynek most részesei vagyunk. De jegyezzük meg: a saját sorsunkat csak magunk kovácsolhatjuk és pedig azzal, hogy vallásunk fáját mi tápláljuk friss levegővel és gyökérzetéhez szélesebb, mélyebb talajt juttatunk.

Ez az a nagy cél, amely megvilágosítja a zsidóság vezetőinek látását, tisztán őrzi meg elméjük élet, megszilárdítja a jobbakkal együtt-tömörítő erejét. Ez ad hitet, vallásunk, népünk vezetőibe, megacélozza akaratukat és megszázszorozza energiájukat a további munkára.

CZEISLER ÖDÖN

A Romániában zár alá vett vagyonok feloldása

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája közli a következőket:

A Vallás és Közköztudatügyi Minisztériumtól alábbi felhívást kaptuk, melyet tudomásulvétel végett az összes érdekeltekkel ezután közlünk. **Értesülés szerint a román hatóságok a zár alá vett magyar vagyonok feloldását határozták el.** Ezért azoknak, akiknek javait (ingó vagy ingatlan vagyonát Romániában a román hatóságok (Case de Administratie si Supraveghere a Bunurilor Inimice (magyarul: Ellenőrzési Javakat Felügyelő és Kezelő Hivatal, röviden: CASBI bármely címen lefoglalták és a mai napig javaik feletti rendelkezési jogukat nem kapták vissza, saját érdekükben a következő adatokat tartalmazó bejelentést kell megtenniük.

1. A vagyon tulajdonosának neve, foglalkozása, jelenlegi pontos lakhelye. Romániában mellől-meddig és hol volt lakhelye, állampolgársága.
2. A lefoglalt ingó- vagy ingat-

lan vagyon leírása a) az ingatlanról, annak pontos fekvési helye, (megye, járás, város, község), minősége: (ház, föld, mezőgazdasági ingatlan stb.) b) ingó vagyonról: a tárolási hely megjelölése (megye, járás, község). — annak minősége és mennyisége (pl. két szoba butor, gazdasági felszerelés, állatok szám szerint stb.) a vagyon hozzávetőleges értéke forintban, leiben.

3. A vagyon mikor, mely hatóság által milyen címen vételezték zár alá.

4. Tette a tulajdonos lefoglalt vagyonának felszabadítása érdekében intézkedéseket, ha igen mikor, mely hatóságnál?

A fenti bejelentést vagy a Magyar Miniszterelnökség, Budapest, Parlament épület fél emelet címre, vagy a Vallás- és Közköztudatügyi Miniszter, Budapest, Klebelsberg-utca 16. sz. X b. ü. o. címre kell megtenni.

UTLEVÉL

GYORSFÉNYKÉP PÁRISI
3 drb. 15.— NAGY
5 drb. 20.— ÁRUHÁZ

WEISZ MÓR DOB-UTCA 22. SZ.

ORTH. KÓSER SEL-PÉSZACH
CUKRASZÜKÖNLEGESSEGEK BÉKEBELI MINŐSÉGBEN
Az orth. rabbiság felügyelete alatt
Megrendeléseket kérjük már most előjegyezteni!

ÁGYTOLL ÉS PEHELY nagy választékban,
legjobban, legolcsóbban
GEISLER NÉL Thököly-ut 14. (Keleti pályaudvarral szemben)
Hig. ágytoll gőztisztítás!

Mai értékét fizetem férfiruhaért, szövetért
saját üzletem részére
Andrássy-út 47 (Oktogon,
Abbázia mellett) Eladás nagy választékban!

Engländernél ismét kapható

kizárólag a főüzletben orth. kóser Sel-Pészach fűszerárú és jóminőségű borok

ENGLÄNDER sütőde, Karácsony S.-u. 1 (Teleki-lér sarkán)
Orth. kóser Sel-Pészach cukraszütemények

Halott barátom felesége

Irta: GYÖRGY ENDRE

MÁR RÉGEN nyugtalanított a gondolat; mi lesz, ha egyik napon megjelenik halott barátom, vagy, ha így jobban tesszik: bajtársam felesége. Nem a számonkérésről félttem, (mert mennyiben vagyok én felelős azért, hogy a derék fű elvesszett az ülközötték országútján, ottmaradt kint a nagy temetőben, Németországban) mint inkább magától a találkozásról. Még csak nem is attól, amit az ilyen kényszerű összeismerkedés hoz magával: a sablonos, de valójában semmi mitmondó részvénytülvánítás, a látszólag lelkes, de mégis érzéketlen érdeklődés, a néhány odavevett klisémondát, amely olyan fakón, ölpán kong, mint az üres hordó, — hanem a valóságra való rádőbbenéstől. Barátom, a patikus, oly sokat és szépet mesélt ott a pokol legalfjában, ahol együtt túrtunk a földet, homokot és lapátot, a kavicsot, a feleségéről meg a kisleányáról, hogy valójában már én is ilyeneknek kintam őket. Olyanokunk, mint amilyeneknek ő igyekezett nem bemutatni. A lávolság és az idő csodálatos kozmetikum; hatalmas szepítőszert, amely eltünteti a ráncokat, szeplőket, szűti és lelki bibircsököket. Szegény fű esztendőig volt lával, előbb két-három évig az ukránai aknamezőn, ahol a dinamittal együtt csaknem mindenki a levegőbe repült. Világcsodája volt, hogy ő megmaradt, az igaz nyoma, hogy a rengeteg robbanás és a meghitt barátok halála mély árkot vág az ő lelkébe is. Így megszégyen, idegeiben a pusztulás rémületével sántikált tovább az életben, amíg végül is a deportálótáborban kötött ki, ahelyett, hogy mint sokat megszenvedt veteránt hazaengedik volna a családjához. Már uton volt Budapest felé, csaknem megpillantotta az igéret földjét, ott állt a beteljesedés pillanata előtt, amikor a gonoszok, akik addig hitegettek és hiábavaló reményeket keltettek a lelkében, hirtelen elkanyarították a vonalat a főváros irányából, s reáterelték arra a sírre, amelyen a tehervagonok csúszogva rohantak a horogkeresztes halál felé...

BARÁTOM így jutott abba a táborba, majd arra a munkahelyre, ahol én is verejtékeimről öntöztem a talajt és ahol mind reménytelenül morogva dolgoztunk a napokat. A homok- és kavicsbányában hónapokig voltunk együtt közös rablónak fűve a még meg nem virradt hajnalaktól egészen addig, amíg a költészet utimannia festéke minirea ró nem folyt. Itt, akkor a fiz. „számkunkás”, a fiz. homok- és kavicsbányász, aki

ket éppen itt sodort együvé a viharos szél, vállára vette a nagy mügonddal megtöltött lapátot, vagy eszakányt, alázatosan és hajlongva kívánt jócskát a „mesternek”, majd látogató-lógó fiatalpu bakau-esával kopogva lódult neki a lejtős utnak, hogy „botorkázva betrappoljon a táborba. Elmúlt a rémséges nap, hogy átadja helyét a még rémséges éjszakának. A homok- és kavicsbányászok szűk kis csukája szorosan összetartott. A patikus mindig azon igyekezett, hogy párként mellém álljon. A tízperces gyalogutat is beszélgetésre használtuk fel; folytattuk azt, amit nappal, a nehéz munka közben abbahagytunk. Sokszor kerülünk egymás mellé a teherautók, vagy parasztszerek megrakásánál is. De ilyenkor figyelt az ő, a telepvezető, meg a sofőr vagy kocsis is. Nem folytathattuk merengéseinket, ábrándozásainkat, vagy meséinket, amelyeknek szárnyán a maliba, hazarepültünk. A karunk dernyedt az ezerszer fel-leemelgetéstől, a hátunk fájt a görnyedéstől, a derekunk sajgott a hajladozástól. De, ha egy pillanatra megálltunk, már felharsant a gyűlölt noszogató: Los! Hé, mi lesz ott a munkával? A „lópfájú” (így neveztük az egyik SS-t) kergetett, majd leállt közvetlen mellém és fontoskodva magyarázta, hogy ő mennyivel többet képes „leisztolni”, mint mi. Kinek volt kedve, vagy bátorsága ilyenkor az asszony, a gyermek, vagy az otthon képét idégetni?

DE AMIKOR az üldöző végre maga is megunt az üldözést, félrefordult, vagy német néptársait boldogította tudálcok történeteivel, amelyeknek lényege, hogy neucsak mindent tud, de mindent jobban tud, mint bárki más, ismét csak ontottuk magunkból az emlékeket. Ezeket, mint hívős szövegben — hüpp-hopp ott le-

gyek, ahol akarok — utaztatunk mindenhol, ahová nekünk tilos volt. A patikus sápadt arcán lázrozsák gyulltak az izgalomtól, egyszeriben heves és nyugtalan lett. Hogyne, hiszen arról adott elő, hogy ná mindent tud az ő nyolctíz éves leánykaja, akihez fogható kedvességű, szépségű és élelenségű gyerek nincs is a világon. Hallottam utánozhatóan gyermekszerű történeteket, iskolai epizódokat, hübi-jos lurkóéásokat, a szülőhöz való ragaszkodás felemelő példait, amelyeknek kigondolója és végrehajtója ez az „ennivaló” szőke baba, akinek fényképét szavakból és reminiscenciákból rakta össze az apja, hiszen magát a fotográfiát régen a földre tiporlák a lágerben azok a szentségtelen kezek, amelyek a szülőt nemcsak a gyermeküktől, hanem ezek-től a relikviáktól is megfosztották. És hányszor szakadt fel belőle olyasféle sóhaj: Az én édes feleségem... Az a drága asszony... Ha tudnád, hogy ez a derék nő mit küzdött már én, mi mindenre képest... Meghatottan hallgattam barátomat, csendesen hűnyömgtem megállapításaihoz és bizony sokszor könnyem is kiesordult cunyi lelkessé, szeretet, meleg érzés és odaadás hallatára. Különösen akkor érzékenyültem el, amikor a lélek gáttalan repedéséből olyan bizonyossággal, mint ahogy a dagályt az apály, a fényt az árnyék, követte a hangulat poszimázusba, sőt reménytelenségbe való zuhanása. Mert ezután mindig az a tragikus sötétségű mondat következett: Majd meglátod, nem kerülök soha haza! Én nem találkozom többé a családommal! Csitítgattam, nyugtaltattam, de ez már mit sem használt. Barátomat előntötte a bánat szomorúság, hitetlenség és ilyenkor a különben foglalkozott és dolgozó munkás odavágta a lapátot, kötekedővé vált, veszekedni-vitatkozni kezdett az őrről, a munkavezé-

tőrel, szinte mesterségesen hajlalt akarta kiverni magát, egykezet kihívni a végzetést, hogy az mihamarabb végezzen vele!

IGY TÖRTÉNHESETT akkor is, amikor elhagytuk a láger és gyalogszerrel nekivágtunk a végrehajtónak útjának, amely Szászországból Csehszágba vezetett. Itt is „fellázadtatt”, kijelentette, hogy „nem és nem”, nem bírja tovább az emésztő utat, nem vállalja a reaváló szenvedéseket. Nagyon megérttem ezt a lelkiállapotot, mert magam is belezuhanam hasonlóba, amiből csak fiatal segítőársaim erőies noszogatósa rántott ki. Sajnos, a me-netoszlopban mi nem voltunk közvetlenül a patikus mellett. Egy német kisvároska, vagy falu végén leült az árokpartra, vagy a mezőszélre. Ő bizony, nem tesz egy tapodtat sem... Ez lett a veszte. A rongyosok furaft segeit, a bajtársait előreküldték, ő pedig, szegény, jó barátom, megkapta a kgyelenlővést. Mj csak egy pukkanást hallottunk és tudtuk, hogy ez a nagyon-nagyon hazavágyó, türelmetlenül igyekvő barátunk, ez a szőkefejű, nagy gyerek, ez az álmódzó, öreg fű véresen hanyatlott le a há-mel humuszra, a sarjadjó szántóföldre, ahová könnyezve, de remélten kaparta be hamarosan egy közös barátunk munkástársunk.

HÁT ILYEN Ő? — kérdetem magamtól, amikor megjelent nálam a gyászoló özvegy. — Ilyennek álmódta vissza a barátom és ilyenek álmódattatva velem is? Szerettem volna ezt a találkozást elkerülni és mégis állig vártam, mert el kellett mondanom a rengeteg beszélgetést, amelyekről kiderült, hogy az utolsó szavak, tulajdonképpen végrendelek. Velem sokkal tovább társaloghattott, mint a családjával. Nekem rengeteg olyasmit is mondott, amit idehaza, az üvő előtt talán eltitkolt volna, nem akarván őket sőt gondolatokkal megrémíteni. És ezeket a végső sóhajokat, meg óhajokat, ezeket a bucsubeszedekeket én őriztem lelkem és agyam titkos rekeszeiben. Ez a hagyaték oly terhes volt, hogy alig bírtam. A szavak göze úgy feszített, hogy majd szelvetette az emlékek páncélszekrényét. Egy ember, aki sok esztendeje lával volt a családjától, az élet és halál mesgyéjén találkozik valakivel, akire reabizna titkainak, bucsuzásának, utolsó istenbuzádjának batyuját. Ezt kellett megőriznem és hiánytalanul átadnom, mert ez a kis család, ezzel a kevéske szó-magyóval bandukol majd tovább a maga tövises éleluján. Halott barátom felesége, már tudott férje tragédiájáról, úgy, hogy okos és higgadt viselkedésével maga segítette át a zavaroson, megküldve önmagát és engem az

Külföldi tiszta gyapjuszövetek már megérkeztek!

Női- és férfiszövet-különlegességek szaküzlete

RÓZSA LÁSZLÓ

BUDAPEST,

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16

TELEFONSZÁM: 184-102

Býenkor szokásos frázishalmaztól. De az együttlét hónapjainak egyébként kicsiny, most azonban fontosakká vált eseményeiből megrajzolom a palikus annyira emberi és minden tisztelet megérdemlő gyászkeretes portréját, hogy a család irányjelzőként a legmagasabbra akaszthatja lakásának főfalán...

FAJDALMAS MISSZIÓMAT a Sors kegyéből itt elvégezhettem. De hány és hány ehhez hasonló elszomorító eset emléket őrzöm, amelyet nem tudok az „érdekelt” családnak kézbesíteni, gondjaira bízni, mert ki tudja, léteznek-e és ha igen, hol, merre? Kihez juttassam *Vérthelyi* bajtársam utolsó sóhajait, amelyeket ott lehel, mielőtt örökre elaludt, a colditzi éjszakában, azon a nyomorult pricesen! Fülembé, agyamba, szívembe és idegimbe zártam nyöszörgését és halk jajait, majd könyörgését egy korty vizért, de mindenki azt hitte, álmában beszél és reggeire mégis kihűlten, mereven találunk a hálóterem legutolsó ágyán, a sarokban. Mit üzent, mit mondott volna, ha az éj feszült csendjében valaki a távozó fölé hajlik? Örök titok marad. Hol találom a festőművész feleségét, aki csomagokkal futott az ura után, amikor kiféle hajlották az országából. A festőt addig „kimélték”, míg végül is egy gerenda agyonnyomta. Farizeus „jáka”-ja, a berlin-moabiti kocsmáros, aki „Lageröltesek”-ként mostoha-pityáskodott, vaskarikát kovácsoltatott a holitist kezére, hogy hozzátartozói e jel alapján megtalálhassanak. A *József-érettli drogista*, akinek ugyanekkor igen fiatalon és ugyszólván pár óra alatt lobbant ki az élete gyertyája, kevéssel halála előtt még visszaálmolta a londoni, párisi és rivierai utjait, amikor kis boltja számára hiteljegyeket szerzett be. Hová adjam le a kiróppenő lélek rajongó és csalókan bízakodó rádiógrammjait? S mitől lettem volna azzal a kis fekete furnírelemes-dobozzal, amelybe bankfőtisztviselő *bajtársam* hamvait gyömöszölték? Wiesbadenban és amelyet minden igyekezettel reám akartak tukmálni? Együtt masírozunk, heteken-hónapokon át Händel mellett és most, íme hoztam haza a tizdekás, kicsiny técskatulyában?

ÉRTEM VÁLLALTAM, mert a tudat, hogy jóbarátom egész léte, egyénisége, szíve, vére, hűglete és agya a háltásákomon huzódik meg és esetleg ezzel a tehertétellel kell járnom-kelmem egész életemen át, nem bírani el. De a szavak és nézők üzenetek súlyos kövét, amelyet nem tudok átadni az ismeretlen címzeteknek ugyanígy cipelnem kell; cipelnem, míg mécsesem ki nem alszik.

„Händel és a Biblia”

Március 23-án tartotta a pesti izraelita hitközség kulturális ügyosztálya és a „Goldmark Károly” zeneiskola ezidei második zenei matinéját, *Szabolcsi* Bence dr. bevezető előadásával, Händel bibliai oratóriumaiból vett részletekkel. Ha erről a matinéről kritikát akarnánk olvasni, nyilván nem e sorok írója (lehető „érdekelt” fél) szólna meg ehelyütt. Ez alkalommal (és még jó ideig) nem is a kritika a fontos és szükséges, ha zsidó kulturális megnyilatkozásról van szó. Amire szükség van, az: elvi szempontok megállapítása, célok kitűzése, eszmények felmutatása.

Amikor a felszabadulás után, a zsidó kulturális bizottság és a „Goldmark” zeneiskola megkezdte munkáját, elsősorban tiszta kellett jönni feladatunkkal, céljainkkal, kötelességeinkkel. Ha programunkat szűkre szabjuk, ha parciális érdekek vagy érdeklődések korlátai közé szorítkozunk: mindent elvesztünk, vagy (ami talán még rosszabb) mindent elrontunk. Széles határokat kellett vonnunk, tág horizontot kellett nyitnunk, gazdag teret a szabad lélekzés, az annyi elfojtás után felszabadulni törő tudó és — lélek számára. De ebben a tág térben, ebben a megoldó és megajándékozó programban egy összefogó erőnek kellett érvényesülni és formát szabni: etikum és esztétikum, szellem és szépség pilléreire támaszkodó, megújító és meglisztító zsidó kulturális akaratnak.

Ehelyütt a zenekultúra zsidó feladatairól van szó. Tudunk, hogy legfőbb, de legnehezebben, leglassabban megvalósítható hivatásunk az ősi zenei hagyomány életbe-plantálása, az a legértékesebb zsidó zenekincs, amely a zsidóság egyik leggazdagabb, legtermékenyebb ajándéka volt az egyetemes emberi szellem számára. De felismertük azt is, milyen mérhetetlen tartalma és mélységű, kiapadhatatlan forrást nyitott a zsidó szellem az egyetemes kultúrán belül az európai zenének is szentkönyvében, a Bibliában. Így lett „a Biblia a századok zenéjében” programunk egyik döntő jelentőségű, kimeríthetetlen fejezete. Szeretettel kell gyűjtenünk és ha lehet bemutatnunk azokat a zsidó zenei alkotásokat, amelyek — régebben és különösen legújában, külföldön és itthon — az ősferrás italát az európai zenei nyelv nemes hagyomány vagy merész újításu edényébe kívánjuk önteni. De figyelemmel kell kísérnünk azokat a zsidó szerzőket is, akik ezt az európai zenei nyelvet nem csak elsajátították, de gazdagították, hajlékonyabbá, színesebbé vagy kifejezőbbé tették. Rá kell jönnünk arra, hogy bármily elvok vagy zenei világnézet lobogója alatt, ám zsidó lelkiségüket (a zene mindent ki-

fejező, mindent leleplező fluidumában) soha meg nem tagadták. Ha pedig eddig jutottunk, nem állhatunk meg, mielőtt be nem léptünk a legnemesebb Humánus örökérvényű formákba öntő legnagyobb zenei ingéniumok birodalmának aranykapuján.

Ezeknek a szempontoknak és eszményeknek a jegyében mentünk végig egy énekkari hangversenyen („A Biblia a századok zenéjében”) Salomone Rossitól Kodályig és Kelenig a vokális irodalom Biblia-ihlette jelentős művein. Bemutattuk a renaissance nagy zsidó mesterének, Salomone Rossi Ebreonak zsidó zsolótárait és olasz madrigáljait, hangszeres zenéjét korai muzsikájának dusszinu alapján. Reprezentatív alkotásokban szólaltattuk meg „Kelet-európa zsidó zenéjét”, a jiddis zenét. Két hangversenyen „Mendelssohntól Goldmarkig” és „Mahlertől Prokofjevig” sereg-szemléjét vonultattuk fel a XIX. és XX. század zsidó zeneszerzőinek. Kegyelettel áldoztunk a legnemesebb humanisták egyike, a nagy zeneíró Romain Rolland emlékének. És „magyar zene” címen *Szabolcsi* Bence feldolgozta történelmi énekektől (*Dasilides* Mária egyik utolsó, emlékeztető remeklése) *Bartók*, *Kádosa* és *Kelenig* keresztmetszeit: adtuk egy többszázados, jelentős fejlődésnek.

A Biblia legnagyobb zenei „illusztrátorának”, Händelnek szenteltük legutóbbi hangversenyünket. De mennyivel több ez a monumentális életmű, a tizen-negy bibliai oratórium gigantikus hegylánc, mint „illusztráció”! Erre mutatott rá világító erővel *Szabolcsi* Bence bevezető előadása. Felírta az utat, mely Händelt a Bibliához vezette: a szenvedések végtelen útját. Megmutatta, a szenvedések mágiájában hogyan szublimálódnak örök szimbólumokká a Biblia hősei: Eszter, Sámson, Jéfta, Józsué, Sámson, Jéfta. És rávilágított, hogy az egyén sors mögött hogyan tárja fel Händel teremtoronézéssel mindig egy egész nép: a zsidóság sorsát.

A bemutatott részletek öt kiemelkedő oratórium legszebb szólóit és együtteseit szólaltatták meg. Az ifjúkori „Eszter”-ből az öregkori „Jéfta”-ig Händel minden színe és hangja felvilágított: a heroikus és az idilli, a tragikus és a szerelmes, a patetikus és a gyengéd, valamennyi együtt: Händel világa, „Isten bajvivója” (az előadás szép szavával), az oratórium utólrhetetlen mesteré.

Ez nem kritika. Így lát értékelés se essék ehelyütt. Az előadók, a vendég Gödry Katón kívül, a „Goldmark” zeneiskola

szabadiskolájának munkaközösségében dolgozó, lelkesülő és fejlődő énekesek: *Fényes* Gizella, *Ferencki* Erzsébet, *Markó* Eta, *Mehler* Hella és *Nemes* Zoltán. Valamennyien, zongorakísérőjükkkel, *Reiner* Károllyal együtt, tudásuk és művészi átélésük teljességét adták. És ne essék szó a „Goldmark” iskoláról se: nincs más céljuk, mint hogy azon eszmények számára teremtsenek eleven és izmosodó színesedő hangszert, amelyeket a sorok igyekeztek összefoglalni. Nincs más céljuk, mint stilus teremtési, amely egyszerre szellem és szépség, etikum és esztétikum. Ezt a törekvésüket állítják a zsidó ifjuság szolgálatába.

Az előadások közönsége ez évben körülbelül megduplázódott. Ez a közönség megértő és lelkes, számítani lehet rá. Mindamelllett szívesen látnók, ha ezeken az előadásokon azokat is magunk között tisztelhetnők, akik e közönség és közösség hivatott vezetői.

Dr. LÁSZLÓ ZSIGMOND

Pach Zsigmond Pál új könyve

Most jelent meg a Szikra kiadásában Pach Zsigmond Pálnak, a Zsidó Gimnázium tanárának és a Zsidó Világkongresszus előadójának érdekes és értékes új könyve: *Magyarország az első világháborúban*. A kiváló historikus — a marxista történelmszemlélet egyik legkiválóbb magyar képviselője — hiánypótló munkával ajándékozta meg történelmi irodalmunkat. Finom és mélyreható analízist kapunk az imperialista ellentétek nemzetközi jelentkezésének formájáról, a magyar kapitalizmus kialakulásáról, a régi Magyarország nemzeti problémáiról és sok olyan kérdésről, amivel eddig a történelmekönyvek alig foglalkoztak. Pach Zsigmond Pál nem külső eseményekre, nem könnyen felejtendő évszámokra helyezi a hangsúlyt, hanem a társadalmi struktúra és a gazdasági állapotok változásaira, vagyis — a lényegre. Tünetek helyett okokat ismertet. Felszín ábrázolása helyett a történelmi valóságokat mutatja meg. Kíváncsian várjuk a kitűnő tudós készülő tankönyveit! Akí ilyen világosan és ilyen könyveden tud írni, az — tudás nélkül mondjuk — hivatott tankönyvíró!

S. E.

Ki tud Goldmann Lajosné, Friedrich Rózáról,

ki a török-szentmiklósi gettóból Auschwitzba került. Utolsó hír 1945 májusban Lange-Ből jött. Ertesítést kér költségterítéssel Friedrich Sándor, Turkeve.

Az elfelejtett „alapító“

Írta: Lengyel István

Élt pedig az Ur 1894-ik évében egy jómódu és közismerten vállalkozó szellemű kereskedő az Elba torkolatánál épült Hamburg városában. Samuel Kohn név sárgallott rak-tárháza bejárója felett és szer-teázgó üzletei során kiterjesz-tette tevékenységét az amster-dami réztőzsdére is. Ugyátszik elragadta a fantáziája, vagy fel-lülkerkedett benne a házárd szellem; akárhogyan is olyan nagy veszteséget szenvedett, hogy többé nem volt hely szá-mára a patricius. kereskedők városában. Akkoriban még nem volt szükség utlévélre Európá-ban, egyszerűen felült tehát a vonatra és kevés megmaradt tőkéjével a zsebében s nagyra-törő tervvel a tarsolyában, kelet felé vette az útját, hogy a gazdaságilag elmaradottabb or-szágokban keresse a boldogulás útját. Így jutott Budapestre, szobát bérelt Deák Ferenc egy-kori szállóhelyén, az Angol kí-rálynő-ben és tanulmányozni kezdte a piacot. Olyan gazda-sági területet keresett, ahol konkurrenciamentesen dolgoz-hat s így jutott a gondolatra, hogy a szerencsejátéknak Hol-landiában kialakult és Német-országban elterjedt formáját, az osztálysorsjátékok meg-honosítja Magyarországon, ahol ak-koriban általános volt a felzu-dulás, a sajtóban és a közvéle-

ményben az elharapódzott, Olaszországból importált lottó-játék ellen. Éppen a legszeré-nyebb jövedelmüket, a kisé-mberek tömeget ragadta el a lutri láza s tette munkakerülővé és szerencsétlenné.

Az amsterdami réztőzsde ál-dozata legjobb pillanatban ér-kezett a magyar fővárosba, melynek lakossága lázasan ké-szült a millencumi kiállításra. Az egyébként álmosan mozgó, lassu ütemű gazdasági életet az amerikanizmus első hulláma kapta el, mindenki tervezett, épített, légvárakat kergetett. Samuel Kohn tehát könnyen talált bankárokról és pénzemberekre, akik figyelmesen hallgat-ták végig, noha néhány év előtt már az első szónál félbeszaki-tották volna. Most azonban nem találták fantasztikusnak a tervét, sőt könnyen megvalósít-hatónak ítélték az ötletet, bár annak gyakorlatba viteléhez sok pénzre, az akkori időben szinte elképzelhetetlen összegre, mind-járt az első esztendőben két-millió forintba volt szükség. Az akkori forint óriási értéket ké-pviselt, amit talán úgy tudunk legjobban érzékelteni, ha el-mondjuk, hogy negyven tojást adtak érte a szénatéri piacon, ami szembeállítva a tojás mai árával, megközelíthető pontossággal mutatja ki a különbsé-get a milléneum előtti és a mai

forint értéke között. 1.200.000 forintot kellett lefizetni a pénz-ügyi kormánynak s ezt az ösz-szeget biztosítani kellett husz esztendőre a „Szabadalmazott magyar királyi osztálysorsjáték“ koncessziójáért! Két pesti bank és egy nagy külföldi tőkecsop-ort szövetkezett az üzlet lebo-vnyolítására, megalakult a rész-vénylársaság, mely az osztály-sorsjegyeket forgalomba hozta, két próbahúzást tartottak és 1897-ben kibocsátották az első magyar osztálysorsjáték első osztályának a sorsjegyeit.

Ennek a nevezetes dátumnak félszázados jubileumát ünnepelte a napokban a Pénzügyi Köz-pont vezetősége, mely 1917-ben, a koncesszió lejártá után át-vette az osztálysorsjáték ren-dezését A Bajcsy Zsilinszky-uti nagy húzás-terem hosszú zöld asztalai mellett, a kormányosi emelvényre emlékeztető szeren-esekerk szomszédságában fog-lalt helyet a P. K. vezetősége, élén Sulyok Dezső elnökkel. Mellette Markovits Jenő ale-nök ült, szemben velük Faragó László vezérigazgató és Csandái István, a sorsjegy-osztály veze-tője és a jubileum ünnepi mélt-oltja. Ez a kitűnő szakember tanulságos és érdekes előadást tartott a népi szerencsejátékok multjáról, változa az osztály-sorsjáték intézményének kiala-kulását és magyarországi meg-henosódását, méltatta az ötven esztendő sorsjáték eredményeit és tagadhatatlan népszerűségét. Beszélt mindenről és mindenki-ről, éppen csak Samuel Kohn

nevét nem említette, azt az emberét, akinek a fantáziája el-indította a magyar osztálysors-játékot a siker útján, ötven év alatt százmillió forintnál több bevételt biztosított az állam-kinestárnak.

Pedig lett volna miről be-szélnie a magyar osztálysors-játék megteremtőjével kapcsol-tosan. Egyébként is színes előadását lényegesen gazdagí-totta volna, ha elmondja, hogy az utolsó pillanatban csaknem meghusult a magyar osztály-sorsjáték megalapítása, mert kiderült, hogy Samuel Kohn, akinek nevére a monopolisz-tikus engedélyt kiadták, nem magyar állampolgár s így nem lehet kiadni nevére a koncesz-sziót. Ezt az akadályt sikerült legyőzni, mert már akkor is na-gyobb jelentőséget tulajdonítot-tak hivatalos körökben a for-mának, mint a lényegnek. Ke-restek egy nemesi származású szegény fickót, bizonyos Hazay nevezetűt, aki 24 órán belül örökbe fogadta a hamburgi ke-reskedőt s így nemcsak az en-gedélyt kaphatta meg, de el-tűnt a szépséghiba is, amit ne-vének nem túlságosan szeren-csés hangzáa okozott. Az en-gedélyokiratban már Hazay Samu néven szerepelt s a „Ha-zay“ aláírás volt látható a sors-jegyeiken is, melyeket a szaba-dalmazott magyar királyi sors-játék igazgatósága kibocsátott.

A magyar táj, a Duna leve-gője később lelkes magyar ha-zait varázsolta a levitézlett ham-burgi részpekulánshól, aki itt

Gyuriburi — elbujt

Nem csak a magam ment-ségére, hanem a tárgyi igaz-ság érdekében is le kell sze-gyennem, hogy — nem én kezd-tem. Ő kezdte. Nem én mondtam neki először, hogy „Gyu-riburi“ hanem ő mondta ne-kem, sőt kukorékolta rám, hogy: Csigabiga bácsi!

Nem mondom, hogy semmi jócélra se lett volna erre a kedélyeskedésre. Hiszen a nagymama testvérbátyjával szemben egy immár négy esztendő ember megengedheti magának azt, hogy rajta kö-szörülje a humorát. Nyilván-való továbbá az is, hogy Gyuriburi ezt az ötletét remeknek ítélte. Különben nem mondta volna el tízszer is egymásután és nem hozott volna minden ismétlést akkora kacagással, hogy csakugy csengett bele a szoba.

Viszont el kell ismernem, hogy Gyuriburi kritikai ítéllete pártatlannak bizonyult. Mert mikor én is visszalöttem és Gyurika helyett Gyuriburinak szólítottam, ezt a humoros alkalmat éppen olyan remek-nek érezte és éppen olyan vi-

haros derűvel jutalmazta, mint a magát.

Ez különben Gyuriburinál nem ment réhezen. Mert Gyuriburi semmit se művelt olyan kifoghatatlan kedvvel és gyö-nyörűséggel, mint — a neve-tést. Ismerek hetvenesztendős embereket, akikről biztos va-gyok, hogy egész életük folya-mán nem neveittek annyit, mint Gyuriburi a rendelkezé-sére állt négy év alatt. Gyuri-burinál ugyanis a nevtetés nem egy kedélyállapot muló kisugárzása volt, hanem al-kati tulajdonság, testrészt, mint a keze, a lába, a homloka vagy akár a füle, amely szin-tén az örök derű fényében ra-gyogott. Gyuriburiról a su-gárzó vidámságot talán csak műtéttel lehetett volna eltávo-lítani. De akkor a nyomorék-ság torz csonkja maradt volna a helyén.

Az emberek sirva jönnek a világra. Nem tudok semmi bizonyosat róla, de az a meg-győződésem, hogy Gyuriburi, mint az a kivétel, amely megerősíti a szabályt, harsány ka-cajjal jelezte szerencsés meg-érkezését. Ő már odafent hall-hatott róla valamit, hogy ez a világ itt mostanában nagyon

szüksően termi a nevetést és okos kis kobakjában kiszámi-totta, hogy helyes lesz, ha mindjárt minél nagyobb készletet hoz magával.

A nevetésen kívül Gyuribu-rinak volt még egy — komo-rabb — szenvedélye. Nagyon szeretett láthatatlanná válni, ami természetesen hangos ije-delembe ejtette a felnőtteket. Ezt a célját Gyuriburi nem a régimódi naiv eszközökkel érte el. Nem a sarokba vagy az asztal alá bujt, hanem egy-szerűbb és mondhatni tudomán-yosabb eljárást alkalmazott.

Azt tette, hogy — be-hunyt a szemét.

Mert Gyuriburinak az volt a nem is minden logika nélkül való föltétele, hogy aki maga nem lát mást, azt más se látja. Ő így értelmezte a viszo-nosság elméletét.

El kell még mondanom, hogy Gyuriburi nem volt bu-dapesti gyerek. De sűrűn járt a fővárosban. Mert a város, amelyben szüleitől nagy-szüleitől együtt lakott, csak harmadfélóránjára volt Buda-pesttől és akinek ezek közül dolga akadt idefönt, ok-vetlenül magával hozta a le-génykét, mert tudta, hogy

enélkül sulyos szemrehányá-sok zivatartól szabadítja ma-gára.

...Egyszer azután a látogatások sora megszakadt. Most három esztendője.

Nem jött senki, aki Gyuri-burit fölhozta.

Ellenben egy korangári na-pon kissé gyűrött és kissé dult vonásokkal írt levelet hozott, nem is a postás, hanem egy vasutas.

A levelet Gyuriburi Anyu-kája írta és így kezdődött:

A mi óránk is ütött. Itt vagyunk a vagonban valamennyien. Csak azt nem tudjuk még: mikor és merre indítanak. Irád-kozzatok értünk...

Isten tudja, hogy — imád-koztunk. És kerestünk és ku-tattunk minden lehetősé és lehe-tetlen nyomon.

Hasztalan.

Nyilvánvaló: — Gyuriburi elbujt.

Vége egyszer sikerült olyan erősen, olyan tökéletesen és olyan végérvényesen behunyni a szemét, hogy csakugyan láthatatlanná vált mindenki számára.

Örökre.

SZÜLLÖSI ZSIGMOND

telepedett le s itt is halt meg Budapesten, miután láthatta szörbe szökkenni a palántát, melyet a magyar földben elültetett. Tekintélyes, gazdag pesti polgár lett belőle s az általa megteremtett, osztálysorsjáték intézménye hozzájárult a fejlődő magyar élthez. Önkéntelenül adódik tehát a kérdés, miért nem került megvalósításra a neve azon a jubileumi ünnepségen, melyet aligha lehetett volna 1917-ben megtartani, ha Samuel Kohn tulmérész spekulációja nem szenved hajóborást az amszterdami rőzbörzén s nem indul el szülővárosából Budapestre, hogy itt megteremtse gazdasági és társadalmi életünk egyik legnépszerűbb intézményét. Csánád István igazgató minden részletre kiterjedő előadása az osztálysorsjáték történetének teljes ismeretében hangzott el. A forrásmunkák pedig, melyeket gondosan áttanulmányozott, nem is egyszer méltatják Kohn Samuel szerepét a magyar osztálysorsjáték intézményének és fejlődésének kialakulása során...

A zsidók szenvedése a moldvai éhínségtől

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* írja, hogy Moldvában az éhínség szörnyű pusztításokat okozott a zsidóság sorában is. A *fasizmus szenvedéseit* túlélt zsidók közül sokan éhenhaltak. 100 zsidó kisgyermek közül 60-80 elpusztult. A JOINT megtiltotta az intézkedéseket az éhínség enyhítésére.

Irodalmi matiné

Április 13-án, vasárnap délelőtt 1/11 órai kezdettel tartja a pesti izr. hitközség kulturális ügyosztálya ez idei második irodalmi matinéjét (VII, Sip-u. 12. H. 33.)

„A Szovjet-Jiddis költészet“

cimen. Revezelt mond Stöckler Lajos, a pesti izr. hitközség elnöke. A szovjet-jiddis költészetet ismertető Vilhar Béla. A költeményeket Kardos László, Komlós Aladár és Vilhar Béla fordításában bemutatja Palotai Erzsébet és Ascher Oszkár. Szovjet-jiddis dalokat énekel Kelen Hugó felolgozásában Markó Eta, zongorán kíséri Kelen Rózsi. Prókofjev jiddis témákra írt nyitányát és Alexander Kacina „zsidó vázlatait“ előadják Rishnui (Rothfeld) Gábor (H. hegedű), Rényi Albert (H. hegedű), Lukács Pál (brácsa), Dénes Vera (gordonka) Balassa György (klarinét) és Fraknoi Károly (zongora). A belépés díjtalan.

Díj- és illetékmentes anyakönyvi kivonatok a fasiszta üldözés áldozatai örökösei részére

Az izraelita vallásuk vagy zsidó származásuk miatti üldözés folytán életüket vesztett személyek örököseinek illeték-kezdőmánya tárgyában kibocsátott 100.147/1947. XI. P. M. számú rendelet akként intézkedik, hogy az ezen ügyben kiállított anyakönyvi kivonatok díj- és illetékmentesek.

Mindhogy egyes anyakönyvi hivatalok a székesfővárosban ezt a rendeletet nem ismerték és ennek folytán figyelembe nem akarták venni, az Országos Iroda a polgármesterhez fordult, aki 355.355/1947. IV. szám alatti határozatával a pénzügyminiszter hivatkozott számú rendeletét tudomásulvétel és megfelelő eljárás céljából azzal az utasítással küldötte meg az összes székesfővárosi állami

anyakönyvezetőknek, hogy a pénzügyminiszteri rendeletben megjelölt célra kiállított anyakönyvi kivonatok igazolt esetekben díj- és illetékmentesen adják ki.

Utasította továbbá az anyakönyvezetőségeket, hogy a pénzügyminiszteri rendelet értelmében kiállított anyakönyvi kivonatokon minden esetben tüntessék fel azt a körülményt is, hogy a kivonat más célra fel nem használható.

Ha tehát hitelességünk az illetékkezdőmánya ügyében anyakönyvi kivonatok kérésére a fővárosi anyakönyvezetőségek bármelyikétől, s azt nem akarnák díj- és illetékmentesen kiállítani, ugy hivatkozni kell a polgármester 355.355/1947. IV. számú határozatára.

A Magyar Vöröskereszt Nemzetközi Szociális Szolgálat,

Budapest, Baross-utca 15., I. em. 20.

kéri mindazokat, akik adatai felsorolatról bízni tudnak, jelentseik. Jelen közleményre való hivatkozással nyelhető a Magyar Vöröskereszt felüli szolgálatának. Külföldi érkező érdeklődésre adandó válasz miatt minden adat örökös számmal.

Abelszerné, szül. Kálmán Dóra.
Dr. Aczél László, Laxenhuberben volt s onnan nyomra vesztett.
Adler Pál, 1914-ben Ujpesten volt.
Aron Adolf, a csörgői táborban volt.
Beck Frigyesné, Bp., a Magdolna-ut. 31. sz. alatt lakott.
Balassy György, 1913. Münchenben született.
Blassberger Kálmán, 100/305 kmsz. Halmáskér.

Böhm Trude, kb. 42-45 éves, Bp. Teréz-krt. 2. alatt lakott.
Bogdán Miklós, szül. 1924. H. 14.
Braun Frigyes, tábori száma 573 volt.

Braun Zoltán, Braun Zoltánné, sz. Singer Erzsébet, Bp. Sziv-u. 7. sz.
Leisch Ernő, szül. 1905. Károli 61.
Spitzer Zoltán.
Leisch Lajos, szül. Berlinben.
Deutsch Béla és felesége, szül. Hartmann Irén.

Ehrenfeld Dóra, Bp., Aréna-ut. 63. sz. alatt lakott.
Ehrenfeld Jehudi (takai Judit), Bp., Aréna-ut. 68. sz. alatt lakott.
Ehrenthal Eugénia, lakott Ujpesten, a Templom-utcában.

Ehrenthal Juci, Ehrenthal Irén, Ujpest, Kossuth-u. 34. szám alatt lakott.

Eisen Beza, szül. 1896. Padéban.
Eisnerné, Nagy Marietta, Bpest, Vörösmarty-utcaiban lakott.
Nagel István, Bp., Tuzsartásban deportáltak.

Fahidi Antal és Fahidi Antónia, szül. Székesfőváros.
Farkas Endre dr. Bp., Bányász-u. 5. szám alatt deportáltak.

Földi, szül. Hirsch Matyina, szül. 1898-ban, Székesfővárosban.
Folner vagy Folser Elemér és felesége, szül. Schwarzer Lili.

Federer József, kb. 30 éves, Bp., Szt. István-kört. 24. alatt lakos.
Fischer József és felesége, szül. Fried Teri, Somogyvár.
Flanzenbaum Olga és Flanzenbaum

Éster, 1944-ben Nyíregyházán lakott.
Fleg József, Párizsban.
Dr. Feder István, kb. 30 éves, lakott Bp., Aréna-ut. 7. sz. alatt.

Férb Anna, utolsó lakhelye Bp., Keleti Károly-utca 50. sz.
Feller Frida, Pestszenterzsébet, Csorba-utca 10.

Fried Irén, szül. Fischer Tusi, kb. 30 éves.

Fried Mayer és felesége, szül. Grünwald Klára, debreceni lakosok.

Friedmann Berla, szül. 1905. Pécs.
Friedmann Ernő, Nyíregyháza.

Dr. Gerendás József, Bp., Törpe-utca 4. sz. alatt lakott, Józsefvárosi p. u.-ról deportáltak.

Gerő Irén és Margit.
Georg-Goldberger József és Goldberger Ida, Bp., Sobiesky János-u. Gerő Pál, szül. 1925. 1944-ben deportáltak Jugoszláviába, majd Németországba.

Glasser Albert, Bp., Elemen-utcaiban lakott.

Goldberger Lászlóné, szül. Gerő Klára.

Gonda Gyula és felesége, szül. Hilla Dóra, Gonda András.

Grünbaum Irén, szül. Bácsban v. Budapesten, utolsó cím: Berla W. Luetze Platz.

Grünfeld Irén, kb. 30 éves, Kispesztén lakott.

Gstember Lili, szül. 1892. utolsó lakhelye Bp., Hegedűs S.-u. 18.
György Oszkár, szül. Buzási Anna.

Heller László és felesége, szül. Buxbaum Janka, Kispesztén lakosok.

Kerész Márton, szül. 1924. anyja neve Zádor Irma.

Klein Olga, kb. 15 éves és Klein vagy Shifra Irén, 23 éves, Székesfővárosban.

Kovács Erzsébet, szül. Holobinár.
Kraj Vera, szül. 1902. Kispesztén.
Liebenmann Géza, kb. Károli lakott.
Lóczy Ignác, szül. Haimann Olga, Ausztriában lakott.
Moskowitz Beza, Híreos, Németországban.

Amerikába akar utazni? Ugy az átadó üzletének üzemének

eladását

FELLNER PETER

gyorsan inteni
Szt. István-kört. 30.
(Marx-térnél)

Új telefon: 129-792.

Perzsaszőnyegek

OLCSÓ UNGÁR Király-u. 14. és ÁRUSTÁSA Rákóczi-ut. 42.

Adler sarkó Somogyi Béla-ut 7

AZ UDVARBAN

Hozott műrészletek vésését is vállalom. SZOMBATON ZÁRVA.

Órát, ékszer legolcsóbban

Klein Lászlónál
Dob-utca 19

UTAZIK?

Börzsdék, relikviumok, aktatáskák és mindenféle disznóruka, nagyban és kiskisben. Krausz Géza, Budapest VIII., Rákóczi-ut. 13., udvarban.

Papír-, írószer,

üzleti könyvek, kartotékok és forintmérleghez nyomtatványok

Weinberger és Fejérmé

VI., Beák-ut. 6. (Árker-palota)
Tel.: 426-613

Héber könyvek, Talsz, T'filin

Jahrzeit-tábla készítését vállalom. MEISELS KÖNYVEKESKEDŐ, VII., Dob-utca 13. VETEL, ELADÁS, JAVÍTÁS.

Jó és olcsó felfüggető

laktó, sín és görgővel. Folyó-méter: 27 Ft. Képekreték nagy választékban. Telefon: 224-283. Bethlen Gábor-utca 7.

Autó, motorkerékpár

és mindennemű alkatrészek villamossági cikkek

vétele - eladása személy fuvarozások vidékre is, esküvők személykocsiknál

Enyedi György

VII., Király-u. 49. Nagyatádi Szabó-u. 23.

Telefon: 221-234

SZOMBATTARTÓ CÉG

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-ut 3/c.

Szovjet-Jiddisch költészet

Kulturális és művészeti eseménynek igérkezik az az irodalmi matiné, amelyen a Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya és a vele együttműködő zsidó kulturális bizottsága szovjet-jiddis költészet ismeretlen világát kívánja bemutatni. Ennek a sokszínű, jellegzetes, idegenségben is megilletlen hangzó költészetnek alig jutott el még terméke hozzánk és magyar nyelven aligha szólt meg egyetlen sora is. Az április 13-iki matiné keretében Vihar Béla előadása fog rámutatni a szovjet-jiddis líra mai értékeire és gyökereire a cárizmus pnyomatásában, legszelb darabjait pedig *Padotai* Erzi és *Ascher* Oszkár szolálatják meg *Kardos László*, *Komlós Aladár* és *Vihar Béla* költői tolmácsolásában.

Ismeretlen jiddis dalok egy sorozata *Kelen* Hugó művészi feldolgozásában. *Markó Éta* előadásában és *Kelen* Rózi zongorakíséretével beszédesen fogja bizonyítani, milyen mély és szerves zenei együttregése van ennek a népi gyökerei költészetnek. A Szovjet zenészek két kitűnő alkotása, *Prokofjev* jiddis témákra komponált nyitánya és *Alexander Krein* „zsidó vázlatai” teszik teljessé a matiné műsorát, amelyek tisztán zeneiségben ugyanazt az érzelmi és hangulatvilágot idézik fel, mint amely a szovjet-jiddis költészet minden darabjában megvilágozik. A két kamaraműve előadói *Radnai* (Rothfeld) Gábor, *Rényi* Albert, *Lukács* Pál, *Dénes* Vera, *Balassa* György és *Fraknoi* Károly.

A nagyjelentőségű matiné vezetését *Stöckler* Lajos, a Pesti Izr. Hitközség elnöke mondja.

Héber tanfolyamok

A Pesti Izr. Hitközség Kulturális Ügyosztálya közli, hogy héber tanfolyamait a résztvevők kívánságára, háromhónapos időszakkal, áprilistól júniusig, meghosszabbítja. Így mindazok számára, akik héber tanfolyamokat már valaha folytattak, lehetőség nyílik előismereteiknek megfelelő tanfolyamokba való bekapcsolódásra és ismereteik, illetve héber nyelvkészségük továbbfejlesztésére. A tanfolyamok helye és ideje: *Hollán-u. 21/b.* hétfőn és szerdán 6–7-ig közhataladóknak. Tanfolyamvezető: *Kabos* Ernő, Nagysúvórosz utca 6. hétfőn és szerdán 6–7-ig erős kezdőknek. Tanfolyamvezető: *Davidovics* Samu, *Sip-u. 12. I. 15.* hétfőn és csütörtökön 6–7-ig haladóknak. Tanfolyamvezető: *Grosz* Ezráné, *Sip-u. 12. I. 15.* minden szerdán 7–9-ig csak erős haladóknak, személnáriumi gyakorlatokkal. Tanfolyamvezető: *Grosz* Ezra. Új jelentkezők felvétele *Sip-u. 12. sz.* alatt a Kulturális Ügyosztály helyiségében, vagy az *örökön*.

Ünnepélyes külsőségek között helyezték örök nyugalomra a 2500 kőszegi martir földi maradványait

Zsúfolásig tömött 28-as villamosok rohannak végcéljuk, a rákoskeresztúri zsidó temető felé. Utasaik gyászbororult apák és anyák, párjukat vesztett házastársak és árván maradt gyermekek a nagy temetésre igyekeznek, ahol 2500 mártirhoz tartozó földi letemét adják vissza az anyaföldnek. Munkaszolgálatosok voltak, akiket munkaszolgálat ürügye alatt ragadtak ki otthonaikból, hajszolták őket rab-szolgamódra, hogy „azután Kőszegen gyilkolják őket halomra.

Az egyik villamoson két volt kőszegi bajtárs utazik, akik megjárták a poklok poklát és azok közé a szerencsés kevesek közé tartoznak, akik megmenekültek. Halkan beszélgetnek, felidéznek a mult borzalmait és emlékeznek a sok drága bajtársra, akikkel együtt szenvedtek és remélik és akik meghaltak a gázkamrában és a fasiszta gyilkosok golyóitól.

Kint a rákoskeresztúri zsidó temető hősi parcellájában hatalmas katafalkon, fekete gyászlepellet letakarva, égő kandelaberek között szimhólikusan egy koporsó fekszik. Mellette szoborszerű díszítés. (Az exhumált földi maradványok már a megúsott végtelen hosszú sirban rengeteg virág között nyugszanak.) Mögötte egy honvéd és egy rendőr díszszázad sorakozik fel. Kétoldalt R-gárdisták és muszosok vonnak kordont, amelyen kívül a gyászolók ezrei állnak néma csendben. A borzongató koralavaszú nap fekete felhőkárpit mögé bujva, emeli ki még jobban a gyászpompá komorságát.

Lassan megtelik a küldött ségek részére fenntartott hely. Egymásután érkeznek a magyar demokrácia képviselői, hogy jelenlétükkel is kihangsúlyozzák, hogy a demokrácia még halottaiban is megbecsüli azokat, akiknek vért ártatlannul ontotta ki a fasiszta zsarnokság. Megérkezik a köztársasági elnököt képviselő *Mihályfi* Ernő tájékoztatásiügyi miniszter. A kormányt *Dinnyés* Lajos honvédelmi miniszter, a rendőrséget *Kemény* Gábor és *Benjamin* Olivér rendőrvézérőrnagyok képviselik. És jelen vannak a demokratikus pártok küldöttei is, továbbá jelen van *Stöckler* Lajos az Országos Iroda, és *Pesti Izr.* Hitközség elnöke, *Domonkos* Miksa ügyvezető, *Steiner* Marcell a Pesti Chevre Kadisa elnöke, *Salamon* Mihály a Magyar Cionista Szövetség elnöke, a temetést rendező Munkaszolgálatosok Antifa-

sizta Szövetsége elnöksége *Simor* Dezső ügyvezető elnökkel, *Pór* Dezső alelnökkel és dr. *Benedek* László főtitkárral az élen, dr. *Szemere* Samu a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében, az intézmények, egyesületek képviselői és még sokan mások.

Megkezdődik a nagy temetés. *Abrahámsohn* Manó főkántor ajkán megrázó erővel esendülnek fel az ősi gyász-melodiók majd dr. *Katona* József pesti rabbi mondja el gyászbeszédét a mártirok fellett.

Van-e elég erő ahhoz — mondotta —, hogy feltárhassuk a kőszegi nagy sir minden tragikus titkát, van-e szó, hogy elmondhassuk a gyászolók ezreinek minden fájdalomát? Meg akarták alázni őket, ezért kiragadták az apákat és fiukat, a hitveseket és a testvéreket szeretteik köréből és sárga foltot akasztottak rájuk; így ülték ki őket a gyűlölet borzalmas világába. Őket mégsem szegényítette meg a sárga folt. Mózesről tudjuk, hogy, amikor kiment a nép közé, fény sugar övezte homlokát de ő ezt nem tudta. Ők sem tudták, hogy a sárga folt az ő glóriájuk lesz. Hamvadozó testükkel visszahozták tiszta homlokukat a fénykoszorú övezi azt, amely a mártiroknak fénylő koronája. Sárga foltot akasztottak rájuk s ők nem tudták, hogy a mártirok dicsőségével térnek egykor vissza. Bucsuzunk tőletek zsidó mártirok, kiknek vére azért hullott, hogy elősegítsétek a megváltást.

Ezután *Stöckler* Lajos az Országos Iroda és a Pesti Izraelita Hitközség elnöke adott megrendült szavakkal hangot a magyar zsidóság mérhettelen fájdalomának. A Szociáldemokrata párt részvétét *Benjamin* Olivér rendőrvézérőrnagy, a Független Kisgazda párt együttérzését *Pesta* László nemzeti gyűlési képviselő tolmácsolta. A Magyar Kommunista párt nevében *Losonczy* Géza beszélt, többek között a következőket mondván:

A demokráciában öntudatra ébredő magyar nép mind szélesebb rétegei látják már — mondotta —, hogy a fasiszmus minden népnél egyaránt legszörnyűbb ellensége volt, az antiszemitizmus pedig az az örögi fegyver volt a kezében, amelynek felhasználásával a magyarságot, zsidók és nem-zsidókat egyaránt a pusztulás és katasztrófa szélére sodorták. E kétezeröt száz koporsó előtt ismét emlékeznünk kell arra, hogy az antiszemitizmus

lelküzdése nemcsak a zsidóság ügye, hanem legalább oly mértékben az egész magyar népé. A Magyar Kommunista Párt sem népszerűségi, sem egyéni álszempontok alapján nem ismer megalkuvást az antiszemitizmus elleni harcban, mint ahogy nem ismer megalkuvást a reakció és a fasiszmus elleni harcban sem. Ezért nem teszünk semmi engedelményt a faji öröklet semmiféle árnyalatának sem és népnél jól felfogott érdekében felépünk minden olyan törekvés ellen, amely a lakosság egyes rétegeiben még meglevő antiszemita hangulatokat újjá akarja élesíteni és reakciós vagy ujfasiszta céljai számára megnyergelni.

A demokratikus rendőrség nevében *Kemény* Gábor rendőrvézérőrnagy mondott meleghangú bucsuztatót. A Partizán Szövetség és a Partizán Barátok nevében *Révai* Kálmán ezredes beszélt. „Utálattal fordulunk el azoktól a rémségektől, melyeket az elmúlt rezsim elkövetett” — mondotta — „és erős ököllel csapunk le mind azokra, akik ezeket a rémségeket újra fel akarják idézni.” *Salamon* Mihály a Magyar Cionista Szövetség, a Cionista Világszövetség és a magyarországi Joint Committee nevében bucsuzott a mártiroktól. Dr. *Benedek* László a Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetsége főtitkára, az ártatlannal áldozatok, sirja mellett tett hitet a demokrácia mellett. *Frischmann* Edgár a munkaszolgálatos ifjúság nevében tett fogadalmat, hogy a mártirok emlékeit kegyelettel megőrzik. *Reszcsy* Andor a Vas és Fém munkások nevében beszélt. *Gyöngyösi* Endre Kőszegi város polgármestere pedig a megbékélést hirdette. A gyászbeszédet sorát dr. *Morgenstern* Benő lelkész-százasos fejezte be, aki imát mondott a mártirok lelkiüdvéért.

Ezután honvédek és rendőrök emelték le a koporsót a katafalkról és a díszszázadok tisztelgése közben vitték a sirhoz, melyre *Mihályfi* Ernő tájékoztatásiügyi miniszter tette le elsőnek a Köztársaság elnök hatalmas koszorúját, majd *Dinnyés* Lajos honvédelmi miniszter helyezte el a honvédség virágkoszorúját. Egymás után hozták a különböző küldöttek koszorúikat.

Miközben a sirra hulltak a göröngyök, az árvák félhangosan sítottak el a Kaddist. Amíg eddig hősies önralmat tanúsító anyák és feleségek fülledt zokogással vettek örök búcsút szeretteikről.

KECSKEMETI GYÖRGY

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat

mindent elintéz — (Éjjel-nappal)
Óránként 6 Ft

Király-utca 21. Telefon: 226-893

A gyermek

Az elmúlt nyáron, mint lábadozót beülaltak a Joínt egyik Bakatonmelletti üdülőjébe. Az egyik verőfényes, tikkasztó meleg napon, a tó langyos hullámaiban tapostam a bársonyos fővényt, hogy kiérjek a hűvösebb, mélyebb víz felé, amikor meglepetésemre egy kedves munkatársnőm jön velem szembe, fiatal férjével, akivel nászuját töltötte ott. Pár hét múlva azután ismét a fővárosban találkoztunk, majd nemrégiben szeretetteljes örömmel láttuk a fiatalasszony gömbölyödését, amint szent fejedletára, az anyaságra készült.

Hozzánnával és hő imával kell fogadnunk minden újszülött gyermeket, aki ma megszületik, hiszen oly nagyon megfogalkoztunk és oly kevés gyermek jött vissza a németországi pokolból. Milyen sok családnál fog hiányozni a gyermek, aki az ünnep este áhítatában elmondja a „mánes-tánn”-t, hogy megkérdezze, milyen különbözik ez az éjszaka a többi éjszakától és a szülők szeméből patakszni fog a könnyek áradata, mert az el nem hangzott kérdésre, nem lesz kinek válaszolni, nem lesz kinek megmagyarázni a szedereste ünnepi vacsorájának különböző, multra emlékeztető szertartásait.

„Sokasodjatok és szaporodjatok” mondja az írás és ennek a vallási parancsnak most kitűzött fontossága van, mert pótolni kell az elveszetteket, az elpusztult gyermekeket, akik áldozatai lettek az elmúlt esztendőök borzalmainak.

Várjuk az új zsidó gyermekeket, akik majd csak az iskolában fogják tanulni, hogy volt, hogy lehetett Európában egy korszak, amikor ártatlan gyermekeknek tizedrével kellett megsemmisülni, csak azért, mert szüleik zsidó templomban imádták Istenüket. Az ő számukra már csak történelem lesz az, amit nekünk, kesveseknek, megmaradatlaknak át kellett élnünk, át kellett szenvednünk.

Ezen az ő életük boldogabb, fájdalommentesebb, mint a miénk volt, éljük a maguk féltékenyülte életét, szüleik és Isten örömeire és mi, ha eszünkös gyermekekacagást hallunk, gondolkodunk azokra az utópátlantákra, akiket elhurcoltak az utra, ahonnan rájuk nem volt visszatérés.

GELLÉRI MIKLÓS

VIDÉKI HITÉLET

Sopron

A soproni zsidóság maradéka hosszú kényszerűsége után ismét megkezdte hitéletének felépítését. A csekélyszámú, de buzgó orthodox gyülekezet *Citrom* főrabbi vezetésével élénk hitéletet él. A neolog templom elpusztult és így ennek a községnek nehezen indult meg a munkálkodása. Megalakult azonban a két hitközség vezetőiből a *Zsidó-bizottság*, amely újabban nyomtatott meghívókkal invitálja a neolog zsidókat is péntek esteként az orthodox templomba. A Zsidó-bizottság a szép és ódon *Breuer*-házban kultur-termet létesített. Ezt az intézményt március 25-én adták át rendeltetésének, amikor dr. *Benschofsky* Imre, budai főrabbi tartott előadást „*Korszerűtlen problémák*” címen. Az előadás széles történelmi alapokon rajzolta meg a zsidóság útját a múltban és a jövőben. Rámutatott arra, milyen hatalmas felelősség hárul a mai zsidó nemzedékre, amelynek belső, szabad elhatározásából kell a múlt tanulságait levonva a zsidó újjáéledés és a zsidó közösségek szolgálatába állítani „egész szívét, egész lelkét, egész erejét”. A hallgatóság, mely Sopron egész maradék-zsidóságát magába foglalta, megrendülten hallgatta annyi esztendő után a zsidó tanítást. Mély meghatottsággal és könyves szemekkel hallgatták *Sirota* Sándor, budai főkantor művészi templomi, vallásos és klasszikus énekszámait. Az előadókat dr. *Hollós* Rikárd hitközségi elnök és *Weinberger* Ernő hitközségi titkár köszöntötte hálás és meleg szavakkal. Megköszönlék dr. *Hernfeld* Pálnénak, a soproni zsidók hűségese hűvének a kitűnő zongorakíséretet. A hívek előadás után sokáig együtt maradtak a klub-szerű, kellemes helyiségekben.

Ötven éves a Kíspesi Chevra

Zájin Ádárkor tartotta a kíspesi Chevra Kadisa alakulásának 50 éves évfordulóját. Az ünnepi közgyűlésen dr. *Kékes* Lajos elnök ismertette az elmúlt két évtized történetét. *Gergely* Nándor hitközségi elnök az elmúlt 50 év történetét vázolta, megemlékezvén mindazon nevelőkről, akik a Szentegylet nagygyűlésén önzetlenül dolgoztak. A közgyűlést a szokásos chevra-lakoma követte. Dr. *Berg* József főrabbi nagy tanítónkról, Mózesről emlékeztetett és az egyesület célkitűzéseit méltatta. Purimkor a Wizo és Nőegylet vidám Purimját rendezett. Peszach estén az özszes hitközségi szervek szederestét rendeznek. *Artándi* Jenőné ügykeleti elnöksége vezetésével.

A szolnoki XVI. izr. községkerület

március 30-án megtartott alakuló ülésén az általános zsidó problémák megvitatása során előtérbe került:

a holtárványvitással kapcsolatos kérdés, a községkerület területén még ki nem alakult hitélet mielőbbi feltámasztásának kérdése és a megoldási lehetőségek mérlegelése,

a széttagoztságot kiküszöbölő együttműködés az érdekek közös nevezőre való hozása céljából,

a Joínt által nyújtandó talpraállítási, segélyek szorgalmazása és vidéken is a budapesti jutattással egyező összegben való kiutalása, és végül

a szolnoki községkerületi rabbi állás létesítése a vidék vallási szükségletének összhangba hozása mellett.

Ezekkel a kérdésekkel az Országos Irodához intézendő felterjesztésben is foglalkozni fog a XVI. községkerület.

A különböző apró hitéleti bajok és nehézségek feltárása után ezután a vidéki és helybeli résztvevők egyhangú választása alapján a tisztikar tagjaiul a következőket választották:

Községkerületi elnök: dr. *Neu* Dániel Szolnok. Ügyvezető elnök: *Halász* József Szolnok. Alelnökök: *Vass* Sándor, Mezőtúr és *Gerő* István Törökszentmiklós. Pénztáros: *Sipos* Lipót, Szolnok. Jegyző: *Klein* Henrik, Szolnok. Előjárósági tagok: *Róth* Sándor, *Sipos* Lipót, *Ujlaki* Kálmán, *Braun* Imre, *Farkas* Ede, dr. *Aszódi* Ottó Szolnok, *Salzmann* Sándor, Mezőtúr, *Strasser* Sándor, Kisújszállás, dr. *Rothenberg* Béla Törökszentmiklós és *Vilmos* Márton, Turkeve.

Mezőtúr

A Mezőtúri Izraelita Hitközség március 16-án avatta fel a deportálásban és munkaszolgálatban elpusztult 166 mártírjának emlékkövét. A kegyeletos ünnepségen megjelentek a város, az egyházak, a pártok, a rendőrség, testületek, az egyesületek, az iskolák és intézmények képviselői. Képviseltette magát a szolnoki, karcagi, turkevei, mezőberényi, gyomai és endrődi hitközség is. Az ünnepséget *Vas* Sándor hitközségi elnök szavai vezették be, majd *Spitzer* Vilmos karcagi főkantor gyásznéke után *Klein* Ferenc főrabbi tárta fel a mérbetetlen kint és szenvedést, melyet a zsidóságnak a deportálásban el kellett szenvednie. Az én hangomból, — mondotta, többek között, — nemcsak azoknak a fájdalommal szólni, kiket a 600.000 halott iszonyu tragédiája érintett, hanem benne van az egész emberiség fájdalma és tragédiája, hogy ennyire megfélemlített emberi

mindváltóról, isteni lelkéről és nem látta meg a hitleri sátni mindent megsemmisíteni akaró szándékait, bárbar és kegyetlen pusztításait. *Spitzer* Vilmos főkantor gyásznéke után *Salzmann* György szavalt el *Szabolcs* Lajos Jiszgadal-ját, majd az egész gyülekezet elmondotta a főrabbi vezetésével a *Kaddis* imát. *Klein* Ferenc főrabbi megáldotta az emlékművet és imakörében olvasta fel a 166 mártír nevéit. Az ünnepség befejezésépen *Bányai* Lajos polgármester fejezte ki rövid beszédében a város részvétét.

Baja

A bajai izr. hitközség az elmúlt hetekben lelkétépítő események színhelye volt. Dr. *Scheiber* Sándor, a Rabbiszeminárium tanára szerepelt vendégként a hitközségben. Március 7-én péntek este templomi szentbeszédet tartott, mely a halgalóságára mely hatást gyakorolt. Másnap este a Boroskov-Kör tartotta Purim-ünnepélyét. Az ünnepség fényét nagyban emelte dr. *Scheiber* főrabbinak a zsidó folklóréről tartott előadása. Az ifjúság is kivette részét az ünnepségből, mely után a vidékről is beszüremlett vendégekkel együtt a nagyszámú közönség örökig volt együtt.

A Tapócai izr. Hitközség

gyászünnepélyén *Róbert* Pál javaslatot olvasott fel a mártírok emlékének megörökítéséről, amelyben többek között a következőket mondotta: „A mártírok nevét jegyezze fel minden hitközség egy-egy emlékkönyvbe és nevezzük el ezt a könyvet a „Könyvek-könyvének”. A „Könyvek-könyvében” jegyezze fel minden egyes hitközség a maga tragédiáját: a gettóba zárás és deportálás történetét, az Auschwitzba vagy más haláltáborba megérkezés időpontját, a megkínzítások és üldöztetések történetét. A tragédia összefoglalása után következzen a névsor, s utána a kaddis.”

Templomavatás Soroksáron

Szomorú, de felemelő hangulat töltötte meg március 30-án a soroksári hitközség régi imaházát. Ujjáavatás szertartását végezték méltó gyermekei jámbor szülőknek. A legyilkolt szülők és gyermekek siron tuli fájdalma halotta át az ünnepi beszédet mondó hitközségi elnök beszédét és dr. *Kriszhaber* Béla főrabbi avató áldását. Az Országos Iroda nevében dr. *Fisch* Henrik mondott beszédet. Zsoltárokat *Fe-nákel* kántor énekelt. Az ünnepség kaddis imával fejeződött be.

Művészi siremlékek

nagy választékban

BOROS JÓZSEF

Dob-utca 2. Tel. 227-668

Hirek Palesztináról

Május 15. körül rendkívüli UNO ülés
Palesztina ügyében!

A Balfour-deklaráció és a népszövetségi mandátum, mint a „politikai cionizmus” legfőbb eredményei biztosították két évtized tartamára az új cionista irányzat a „megvalósító cionizmus” lehetőségeit, sikereit. A második világháború után, amikor a mandatórius hatalom saját külpolitikai érdekeinek következtében folytatta és kifejtette az 1939-ben a Fehér Könyvvel elkezdett cionista és így egyben zsidóellenes politikáját és ezzel mind nehezebbé tette a megvalósítás munkáját Palesztinában, kitűnt, hogy ismét a „politikai cionizmus” korszaka jött el, hogy ismét politikai garanciák és pedig nemzetközi garanciák megszerzésére van szükség ahhoz, hogy az errei fejlődés további lehetőségeit és e fejlődés természetes végcélját a Zsidó Államot biztosíthassák. A „politikai cionizmus” jegyében folyt le a baseli kongresszus, ez határozta meg azóta is a Jewish Agency magatartását. Az új erőre kapott „politikai cionizmus” célkitűzése: a második világháború után kialakult új — troikus — zsidó helyzetnek megfelelő errei lehetőségek politikai megteremtése. Amennyiben ezt éppen úgy nem lehet elérni Palesztina jelenlegi „urával”, Angliával, amint annak idején a török szultántól sem lehetett lényeges engedményeket kiesikarni, úgy nemzetközi téren kell megoldást keresni. A Jewish Agency „terve” Anglia irányában, az illegális bevándorlás fokozása, új települések fokozott ütemű alapítása, mind azt a célt szolgálták, hogy a világ figyelme a palesztinai zsidó helyzetre terelődjék és behízányozódjék, Anglia többé nem tudja, vagy nem akarja állni azokat a kötelezettségeket, amelyekkel a mandátumban magára vállalt és amely kötelezettségek vállalásával szerezte meg egyáltalában a jogot arra, hogy Palesztinában berendezkedhessék. A Jewish Agency két éves erőfeszítései most — úgy látszik — kezdnek eredményt hozni. Miután a meg nem alkuvó cionista magatartás és nemzetközi, de különösen amerikai nyomás hatására Anglia végre bejelentette, hogy Palesztina ügyét az UNO elé terjeszti, április 2-án este Cadogan angol megbízott az is közölte Trygve Lievel, hogy Anglia kéri az UNO rendkívüli ülésének össze-

hívását is. Ezzel a bejelentéssel a cionizmus történetének új szakasza nyílik meg. Az elmúlt husz évben a cionizmus és Anglia együttműködése olyan mértékű volt, hogy a külvilág egyenesen azonosította a cionizmust az angol Foreign Office-vel. Most az UNO tárgyalással ez a hamis helyzet végetért. Ismét tudatosulni fog a világ előtt az hereli tétel, hogy Palesztina és a zsidókérdés nemzetközi probléma. Palesztina ügye kikerül a Jewish Agency és az angol kormány konvenciójának szűk köréből és nemzetközi jellegre következtében a nemzetközi felelősség szem előtt tartásával kap majd megoldást.

Cadogan bejelentését akkor tette meg, amikor Trygve Lie közvetítésével mind az öt nagyhatalom már eleve hozzájárult a rendkívüli közgyűlés megtartásához. Az UNO szabályai szerint a titkárság a kérdés kézbevétele után küldi ki a sürgöny-értesítéseket az ötvenöt szövetséges nemzethez. Egy hónap alatt kell választ adni a sürgönyre és egyszerű többség is elegendő a rendkívüli ülés összehívásához. Az amerikai sajtó számításai szerint bár az arab államok mindent elkövetnek az ülés elhalasztása érdekében, — jól tudják, hogy az UNO döntése nem lehet olyan kedvező számukra, mint Anglia magatartása — mégis kétségtelen, hogy a többség pozitív választ ad majd a meghívásra, mert a latin-amerikai államok, amelyekre pedig komolyan számítottak az arabok, az USA irányítását fogadják el ebben a kérdésben. Minthogy a válaszok beérkezése után a rendkívüli ülést tizenöt nap alatt egybe kell hívni, valószínűleg erre május 15. körül fog sor kerülni.

Még körvonalalban sem látszik, az UNO ülészakának a magatartása. Lehet, hogy csupán előkészüli az anyagot, a szeptemberi rendes ülésre és ezzel is időt takarítanak meg, de lehet, hogy már most részletes tárgyalásba bocsátkoznak. Akármint is lesz, a baseli kongresszus döntései kezdik megbeizni gyümölcseiket. Cionizmus és Anglia többé nem azonos fogalmak, a zsidóság sorsának és ami ezzel együtt jelent, Palesztina jövőjének alakulásáért többé nem csupán egy kormány, hanem a népek összessége felelős. A dolgok ilyen alakulása alátámasztja

vető ténnel számolt: a mandatórius hatalom fokozott erősségű kizárásával, a Fehér Könyv politikájának érvényesítésére; a jelenlegi kormány-politika változtatlan érvényben tartásával azáltal az átmeneti idő alatt is, amíg a kérdés az UNO elé kerül; és a Fehér Könyvben említett Jisuv elleni büntető intézkedések alkalmazásával.

3. Palesztina-problémának az UNO elé tárása a legjelentősebb politikai lépés, mert ezáltal ismét kihangsúlyozódik a zsidókérdés nemzetközi jellege.

4. Az Executiva mindent el fog követni a zsidó nép jogainak védelmében és a mandátumra támaszkodva, olyan kormányzatot fog követelni, amely biztosítékot jelent a mandátum megvalósítására. Az UNO előtt a zsidó nép problémáját teljes egészében fel fogja tárni, rámutatva a probléma súlyosságára és sürgősségére. Rá fog mutatni a mandatórius hatalom vonatkozására a kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban és olyan megoldást fog követelni, amely lehetővé teszi a zsidó nép számára azt, hogy maga alakíthassa sorsát.

5. Az UNO Palesztina-ülésével kapcsolatban a következő tervben állapodtak meg az Executiva tagjai:

a) az UNO és a tagállamok előtt az Executiva képviselői az utolsó kongresszuson meghatározott teljes cionista politikai programot jelölik meg a zsidó nép követeléseként.

b) A megbízottak ragaszkodni fognak ahhoz, hogy addig is ameddig a brit fennhatóság megmarad Palesztinában a kormány tartása be a mandátumban előírt kötelezettségeket.

c) A Jewish Agency megbízottai felhatalmazást kapnak más megoldási lehetőségek megvizsgálására is, olyan lehetőségekre, amelyek biztosíthatják a zsidó nép akadálymentes bevándorlását Palesztinába és a korlátozás-mentes települést.

Az Executiva határozatait a továbbiakban állásfoglalást tartalmaznak a Fehér Könyvvel és a terrorral szemben, valamint

üzenetet közvetítenek a D. P. táborok lakóinak és az angol zsidó népnek.

A bevándorlás fokozása

érdekében jelentős tárgyalások folynak — a Paltor Indósióru szerint az Egyesült Államok és az angol kormány megbízottai között. Az USA, amely minden tekintetben a Jewish Agency érdekeit tartja szem előtt ezekben a tanácskozásokban arra akarja rávenni az angol kormányt, hogy az UNO döntés előtt is emelje fel a havi bevándorlási engedélyek számát. Meg nem erősített jelentések szerint a tárgyalások folyamán az angol kormány már hajlandóan megfontolt eddigi havi 1500-as kontingenssel szemben 2500 havonkénti bevándorlási engedély kibocsátására. A tárgyalások azonban még nem fejeződtek le. Ezzel egyidejűleg megkezdődött az angol zónában levő zsidó menekültek legális alijanzása. Az utolsó három hónap 4500 bevándorlási engedélyéből 1200 certifikátot osztottak ki a nemzeti brit zóna D. P. táboriban. A többi certifikátot a ciprusiak és az országban lakó, határ menti korábban illegálisan bevándoroltak között osztották szét. Az „illegális” bevándorlás természetesen folyik tovább, egyenestől érkeznek hajók, 500—1000 utassal fedélzetükön, az érkezőknek legnagyobb részét Ciprusra szállítják az angol hadihajók. Az egyik hajó befutásakor ismeretlen tettesek felrobbantották a hajóai olajtartályokat. A robbantás súlyos károkat okozott és a károkat a kormány rendelkezése következtében a Jisuvnak kell megfizetnie. Ciprusból visszaszállítják a tévesen odavitt 250 palesztinai állampolgárt. Ezt az intézkedést annál is inkább sürgősen igyekeznek végrehajtani, mert a ciprusi kikötőben robbantással olyan hatalmas létezőtök az egyik deportáló hajón, hogy az hosszabb időre használhatatlanná vált. Feltevések szerint a robbantást a Hagana egyik Ciprusba eljutott buvája végezte.

(GELLERT)

ÓRÁT, ÉKSZERT
NEUFELDTOL
csak Rákóczi-ut 2/a.

A BUDAI CHEVRA KADISA
farkasréti és óbudai temetőiben a

sirok ápolása
megkezdődött.

Befizetések a Központi Irodában: XII., Maros-
utca 16. (Telefon: 160—230) valamint a farkasréti
izraelita temetőben eszközölhetők.

a Cionista Végrehajtó

amelyeket az általunk már jelezte és most befejezett palesztinai tanácskozásokon hoztak és közölték hivatalosan a sajtóval is. Az Executiva határozatait tizennyhá pontban foglalta össze, melyek közül a legfontosabbak a következők:

Bizottság határozatait,

1. Az Executiva jeruzsálemi teljes ülésén a kongresszus óta bekövetkezett politikai fejleményekkel foglalkozott abból a célból, hogy megállapítsa a szervezet további feladatait és harcának módszereit.

2. Az Executiva három alap-

KI TUD

Weisz Dezső

musz.-ról, szül. 1904 Szamosújvár, elvitték Bp., települési iskolából 1944 dec. 1-én a Józsefvárosi pályaudvaron keresztül, állítólag Wodrichba. Aki tud róla, értesítse feleségét: Weisz Dezsőné, Tutaj-u. 1/a.

Nagyon kérem azokat a muszosokat,

akik Győrpuszta-Kápolnásnyék 701/XXI. számú Pinter Lajos kereset felügyelete alatt szolgáltak, Pinter Lajosnéval Pomázon, Mares-u. 29. sz. alatt tanuvallomás céljából jelentkezzenek. Költségüket megülérem.

ÓRÁT

lelkiismeretesen javít,

vidéki megbízásokat gyorsan osztó: PILISCH DÁVID GRÁSMESTER, VII., Erzsébet-körút 36 II. emelet 21

TÜZIFÁT

hasábjában 6. aprili szálit:

Stern fatelep Filatorigát állomás.
Tel. 362-324 és 162-696.

Férlruhákért,

szmokingért, fehérneműért, sznyegért, szálitágyért, egész háztartási leglőbbet árt

GRÜN, saját üzletem részére.
Népszínház-utca 20. Hívásra jön.
Telefon: 137-625

Hajfestés,

hideg-meleg

tartóshullám

HAJMUNKÁK — PEDIKÜR
Renczésné, Csengery utca 84.

VENDEGLŐ,

kávéházi berendezések, székek, asztalok olcsón.
Tel.: 139-274
Népszínház-utca 31
Rosenfeld

Eladó a Szabadsághegy

legszébb kedélyes telke, k. h. 1 hold. A telken van egy 6 szobás pantház, egy 1 szobás, összkomfortos, teljesen új lakóház, 10 szobás. A telk 10 éves gyümölcsfákkal és nemcsak csemeteszőlővel van beültetve. Pazar kilitás és pompás levegője alkalmassá teszi egy szomszagosan v. szőlőre ültetésére. (A telk XII., Széchenyi emlékt. 27. sz. van. — Érdeklődni lehet: XII., Vöröshadsereg-utca 34/b., özv. dr. Varsányi Mátjáné.)

Művészeti siremlékek

EICHBAUM MÓR ÉS FIA,
V., Rudolf-tér 3. (Margit hídánál,

A „Magyarországi Zsidók Deportáltakat Gondozó Országos Bizottsága“

információs osztályának közleményei

(Bethlen-tér 2. I. emelet 36.)

Luszdorfi 186. számú lágerben (Odessza mellett) tartózkodók névjegyzéke:

Bauer Sándorné, Bpest, Népszínház-u. 16.

Bock Alfréd dr., Nagyvárad, ügyvéd.

Egri Regina, Nagyvárad, köztöltőüzlet volt.

Feldheim Igrác, Kecskemét, lisztkereskedő, margittai születésű.

Ganz Gizella, Székelyhid.

Kaufmann Gizike, Budapest, Jázmin-u.

Klein Ferencné, Nagyvárad, férje mészáros volt.

Kertész Miklós (Klein), Budapest, építész-mérnök, kb. 42 éves, nő.

Márton Józsefné, Sziklgy. somlyó.

Perl Ignácné és két gyermeke, Nyiregyháza, kecskeméti származású.

Roth Ernő, Bpest, Dob-u. 7.

Schlosinger Jakabné, Nagyvárad, kocsmáros felesége.

Schwarz Ernő, Bpest, Dob-u. gyógyszerész.

Weisz László, Bpest, Király-utca 22, 32 éves.

Weisz Miklósné, Nagyvárad.

Dammersteinné, Bpest, fia szemorvos.

Ackelart és felesége, Nagyvárad.

Dr. Bernstein, Kolozsvár, fogász.

Berner Jenő, Nagyvárad, fogtechnikus.

Berner Jenő és felesége, Nagyvárad, paplanos.

Farkas Lajosné, Arad, férje asztalos volt.

Jakab Géza, Szilágysomlyó.

Klein Ernest, Nagyvárad, fa-kereskedő.

Klein Izidóra, Nagyvárad, férjének rövidáru üzlete volt.

Kischelblum Alfréd és Hédi, Nagyvárad.

Kiskösi Gyuláné, Nagyvárad, férje felsőrézkészítő volt.

Roth Ildi, szatmári születésű, nagyvárad lakos.

Salamon József és felesége, Nagyvárad.

Schlesinger József, Nagyvárad.

Schlé Jakabné, Nagyvárad, férje szobafestő volt.

Weisz Miklós, László és Zoltán fivérek, Nagyvárad, textílesek.

Zelsler Ede, Nagyvárad.

Márton Ferenc, Szilágysomlyó.

Fennnevezettek hazatérés előtt állnak. Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság információs osztályának (Budapest, Bethlen-tér 2. I. 36.) közlése.

A Pesti Izr. Hitközség útján az alábbi jegyzékben felsoroltakat keresik külföldről

Jelentkezés VII., Sip-utca 12. I. 10. délelőtt 9-12.

Nelly Goldkagel Bécsből keresi, Albert Welt, Wien.

701 Krausz Koltai Ottó keresi Carl Groden, Mainz-Gonsenheim.

708 Engel Zsigmond és Vogel Kuni Herman keresi J. Heftmann, Shanghai.

722 Adler Jenő és Forgas Olga keresi özv. Hegedus Jánosné, Szeged.

726 Haesner Ferencné, Jakabot, Honkai és Béla keresi Bretholz Jol. Terribet.

735 Jukovicz Tibor, Káposztás keresi David Sternschus, Ostrava, Vitkovice.

738 Guttmann Fülöp keresi Rad. Hirst, Melbourne.

739 Spitzer Pál és Luját keresi Paul Vogel, Wien.

751 Grossberger Ernő és unokabátyját keresi Vilma Kallosné, Bencs.

752 Weisz Gerő sportember, biokit-bajnokot keresi dr. Reich Hugó, Sombor.

757 Weisz Arminé (Hermanné) sz. 1896 Bolányiszemén, keresi Armand Weisz, Orán.

760 Dr. Weisz Rudolf és neje, Luját Teréz keresi, keresi Martha L. Green, San Francisco.

801 Kahan Lajos, sz. 1907 Beresz, keresi Carol Kahan, New-York.

807 Combs Emmát, ezélt Kristóf-tér 2. keresi Elisabeth Loderer, Wien.

808 Mannann Jakob, ezélt Danjanné és Aladár keresi Martin Tattmar, Carcasone.

810 Löwin Hugó és neje Wienből és Winter Ernő keresi Mitzi Rausch, Wien.

814 Kampf Lajos és neje, Weiden Mózes, ezélt Dohány-u. keresi Weiden Saul, Linz.

818 Schimmel Davidot, Imát, Budapest, ezélt Eötvös-tér 6., Schimmel Renée, Veszprém.

Kurt Ferenc és családját Rajka Kurt Antont és családját Magyaróvár, Gold Karolt Celkondólk, Schimmel Lipót Pécs.

Schwarz Méri és családját Zalaszent, keresi Schimmel Gusztáv, San Domingó.

812 Szalay Gábor Mórát, Szirmal Kornélné, ezélt Ullókat özv. Schwarz Ignác és gyermekeit, ezélt Nagybörzse, özv. Kerech Emánuel és leányait, ezélt Róza-u. keresi László Gonda, Daméne, Franciaország.

821 Sachs János ezélt Csáky-u. 15. keresi Edele Parakeiser, Wien.

1240 Kirin Károlyné, sz. Weisz Olga keresi Ilona Krámer, Páris.

1241 Luscha, sz. Wechsler Tarnopolból, keresi Salamon Herz, Zürich.

1242 Leodau Walter, sz. 1892, utolsó címe: 1941 Rícs, keresi felesége a hamburgi Notgemeinschaft útján.

1243 Kende Alfréd, Oszkár, Pécsről, jelenleg Budapesten, keresi Löw Ernest, Asti Italia.

1244 Samson Niemand, sz. Galizia 1911, muzsikust keresi Maria Szandler, Wien.

Lilly Női Divatszalon
EREDETI AMERIKAI DIVATTERVEK

Bőse különlegességek

FORRÓ ALADARNÉ

a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője

IV., Pelldi Sándor-u. 2. telemetet

Szekely Emil ékszerész 26
Rákóczi-ut

Brilláns, ékszer, aranyat, ezüstöt, órákat, csérél és elad.

GAZDASÁGI intézet keresünk Joint mezőgazdasági iskolájába. Jelentkezés Andrássy-ut. 87. Hasomer Haeair.

HAZASPAR bútorozott, tiszta szobát keres. Rudas Béla, II., Menház-u. három.

HÁZVEZETŐNÖT keres azonnalra egyedülálló férfi vidéki háztartásába. Bővebbet Dezeré-d-u. 6. II. 30. Pallerne.

GYERMEK mellé nevelőné felvétetik.

Cím a kiadóban.

BÚTOROZOTT utcai szoba azonnalra is kiadó. Sziv. utca 28. III. 30.

EGY BEVEZETÉSI helyhez

pénzes társat

keresek Nagyban gyártáshoz. Jelige: „Kézimunka és biztos jövedelem“ a kiadóba

OTTHONT nyújtok jobbérzésű nőnek, ki gyermekneknek nagymamát pótolna. „Mindenes van“ jelige a kiadóba.

MEGFELELŐ bizonyítványokkal rendelkező autószereléshez értő teherautó-soffort felveztimk. Jelentkezés: VII., Dob-utca 35.

GYERMEK MELLÉ 3 éves kislányhoz keresnek fiatal 29-35 évesig jókedélyű nőt. Intelligens, jó bizonyítvánnyal rendelkező személyesen jelentkezzen d. u. 5-7-ig özv. Meiselbachné, V., Pannónia-u. 59. II. 3.

GYERMEKTELEN HAZASPAR keres május 1-től október 1-ig 1 szoba összkomfortos konyha, használati bútorozott alvóterti lakást. Telefon: 421-696.

Fiatal gyermekszertető főzőmindenes,

jó fizetéssel, hűségos állással, jó bánásmóddal alkalmazást nyerhet: Gordon, Rajay Zsuzsanna-ut 18.

Eltemették a Nagyorosi mellett meggyilkolt munkaszolgálatosokat

Március 26-án Balassagyarmaton nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomba annak a 17 munkaszolgálatosnak és két német földi maradványait, akiket Nagyorosi község (Nógrád vm.) közelében egy erdei lövegárokban fedeztek fel 1945. januárjában.

A szerencsétlen áldozatokat vasúszálléig 1944. decemberében a jellek szerint német katonák gyilkolták meg, nem sokkal a község felszabadulását megelőzően. A tömegsirt egy vadász fedezte fel. Közülük csak ketten voltak sikeresen az iratok alapján a kitért megáldottak, ezek Kertész Géza egyetemi hallgató, aki a 111/302. musz. százzal szolgált és egy Löffler nevű, újpesti munkaszolgálatos, a 182/302. százzal. (?) A Balassagyarmati népügyészség megindította a nyomozást, de az nem vezetett eredményre. A vonatkozó iratok N. 221/945: az alatti megtekinthetők s ugyanott a hűbellekért őrzött megmaradt iratok átvételtek.

A Balassagyarmati hitközség nagy áldozattal tette lebetővét, hogy a holttestek Nagyorosi községre helyeztessék és a temetés megőrzésük. A sírját Kálmán László rabbi, Lombos Lajos rendőrfőnöki a bajársak nevében és Mózes Jenő a Chevra Kadisa elnöke mondottak megáldó beszédet. A 17 hős halálát munkaszolgálatos közös díszsírban bantolták el.

Az Izraelita Szünidei Gyermektelep Egyesület a feladatlás után és az azt követő években mindjárt folytatta azt a munkát, mely a nagyorosi szegény iskolás gyermekek nyári ártulását szolgáltatta. Az utóbbi években, a háború, pusztító vihara következtében sok nehézséggel kellett megküzdnie, hogy feladatát teljesíteni tudja. De mindezen akadályt leküzdött és a nyaraltatást sikeresen lebonyolította. Ez év nyarán a mult événél jóval nagyobb számú gyermekeket szándékozik nyaraltatni, mely szándékát az egyesület csak úgy tudja megvalósítani, ha kellő anyagi eszközök állnak rendelkezésére. Azért kéri az Igazgatóság jószívű emberbarátokat, hogy adományaikkal legyenek az egyesületnek segítségére. Adományok küldhetők a postai társaságnál 25418: számú csekk számlára, a Magyar Államkassza Hitelbank Erzsébet utcai fiókjához (Somogyi Béla-ut 1.), vagy az egyesület irodájába (VII. Bercsey-u. 11.).

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége Andrassy ut. 81. alatti, a volt

Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. n. 3-6 óráig.

A MAZOT legközelebbi ülései:

Április 14-én, hétfőn este a Mazot Andrassy ut. 81. szám alatti helyiségében, VI. kerületi tagozat ülése, előadó: Losonczy Géza nemzetgyűlési képviselő.

Április 15-én, kedden, a Mazot V. kerületi tagozatának

gyűlése (V., Szt. István-kr. 1.) előadó: dr. Mandel Miklós rabbi.

Április 16-án, szerdán, a VII. B. tagozat gyűlése (VII., Sip-u. 12. II.) előadó: dr. Kertész József pesti rabbi.

H I R E K

Hétköznapi isentisztelet a Hősök Emléktemplomában. A tavaszi idő beállásával a pesti izr. hitközség központián ezen a hétköznapi reggeli és esti isentiszteletet a Hősök Emléktemplomában tartják.

Vallásos felőre a Rádióban. Április 8-án, kedden az ünnepre való tekintettel soron kívül vallásos felőre volt a rádióban. Beszédet mondott: dr. Bernát Miklós zsigósi rabbi. Karvay László és a kórus a szeder és a pészachi isentisztelet liturgiájának ősi melódijából adtak elő részleteket.

Három Mázkir. isentisztelet lesz a Dohány-utcai templomban. A Dohány-utcai főtemplomban, a régi szokásnak megfelelően Pészach 8. napján, szombatban ismét három Mázkir-isentisztelet lesz és pedig 7, 10 és 14 órák.

Az Új Élet cikkének visszhangja a palesztinai béker sajtóban. A „Jediot Achronot” című napilap teljes egészében, leközölte az Új Életnek azt a cikkét, amelyben Geyer Sándor ísmertette a népi Élek Gézának nagy fellépését, kellett végrendeletét, amelyben vagyonát Tel-Aviv városára hagyta.

Dr. Bleier Géza halála. Dr. Bleier Géza 12. éven keresztül volt a Szeretőkórház nőgyógyászati és szülészeti osztályának főorvosa, mely idő alatt nagy szeretettel és kiváló tudásával gazdagította a Szeretőkórház jó hírét. Dr. Bleier Gézát március 31-én temették el a Chevra Kadisa által adott díszsírhelyen. Az egyházi szertartást dr. Herschkovits Fábán rabbi vezette, a Chevra Kadisa nevében dr. Geyer Arthur előjáró, a kórházi bizottság nevében dr. Vas Lipót, és a kórház nevében dr. Pogány Ödön kórházigazgató főorvos bucsuztatta.

A Szocialista-Clonták (Feked. Mapáj) Pártja legközelebbi összejövetelén, ápr. 14-én (Zsidó Kulturbáz, Fürst S.-u. 21/b. d. u. 6. óra) megkezdődik új, negyedéves ciklusát, melynek tárgya az antiszemitizmus. Az első előadást Sós Endre tartja: Az antiszemitizmus múltja címmel.

Kulturmatinc Budán. A budai hitközség kulturmatincinak sorozatában április 13-án, vasárnap d. e. fél 11 órák a Zsigmond-utca 49. alatti tanásteremben Tibor Zsigmond fővárosi főkönyvtáros tart előadást *Zsidók a magyar irodalomban* címmel. Utána a *Rónaszéki Rajna szavalkottós* modern zsidó költők műveiből ad elő. *Lantos Ibolya* zongoraművésznek játéka fejezi be a szép matincet. Belépődíj nincs.

Kulturmatinc Újpesten. Az újpesti Friedmann Dénes Lőr. apr. 1-én este tartotta VI. kulturmatincét. Dr. Scheiber Sándor az Orsz. Rabbiképző tanára tartott előadást „Pészachi zsidó népszokások” címen. Az előadó rendkívül érdekesen és szívesen mutatta be a Hagada egyes részeinek néprajzi vonatkozásait és a hozzáfűződő szokásokat. Az előadás iskolapéldája volt annak, hogyan kell mely tudományossággal rendelkező tárgyi tudást népszerű módon közvetíteni. Utána *Fenák Miklós* főkanonok és testvére szórakoztatták a közönséget gyönyörűen előadott liturgiai darabokkal. Dr. Murányi Miklós mb. rabbi záróbeszédében rámutatott a zsidó szertartások és népszokások kultiválásának fontosságára, melyek biztosítják az itt élő zsidóság hitbeli és kulturális életének fennmaradását.

Igy mulik el a dícsőség! A náci-észtől, az UNRRA felügyelete alatt gyermekruhákat készítenek a náci-táborok hontalanjai.

Műsoros teadélután adeportációk következtében magukra maradt nők és férfiak számára

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női Osztálya 1947. április 19-én, szombaton délután 6 órai kezdettel a deportációk következtében magukra maradt nők és férfiak számára műsoros teadélutánt rendez Andrassy-ut. 81. szám alatti helyiségében (volt Fészek-kávéház). Ez a teadélután bevezetője akar lenni sorozatban rendezendő hasonló összejöveteleknek. Az összejövetelek megrendezésével missziót kívánnak teljesíteni azzal, hogy közelebb hozva egymáshoz mindkét nembeli, oly tragikusán magukra maradtjainkat, előmozdítsuk, hogy ismét családokat alapíthassanak. Törtélel, egyedül vinni az élet igáját nagyon nehéz. Száz és száz élelgenlő nő és férfi társat keres. Talán összejöveteleinkkel elérhetjük, hogy meg is találja.

Teaajgy ára 5 Frt. Kaptható a helyszínen mindennap, délelőlt 10-11 óra, délután 3-6 óra.

A Mazot Női Osztályának Elnöksége.

Halálozás. *Leopold Gyula* hirdetőirodátulajdonos, szék. százasos, v. zászlóaljparancsnok, a Hirdető Iroda Tulajdonosok Országos Egyesületének v. elnöke, a napokban váratlanul elhunyt. *Leopold Gyula* egy hosszú élet során vett részt a felekezeti közéletben, melynek mint a Posti Izr. Hitközség képviselőtestületének tagja, egyik ismert és buzgó szereplője volt.

Mártir temetés. *Heiler Ödön* vegyész, a svájci Vörös Kereszt budapesti titkárá, akit a nyilasok a felszabadulás napján gyilkoltak meg, ideglenes sírhelyéről a budai Hírközségétől adományozott díszsírhelyre temették el az Obudai temetőben. *Sirota Sándor* főkanonok éneke és dr. *Beneschofsky S.* főrabbi beszéde után barátai nevében *Tibor Zsigmond* író bucsuztatta.

A lengyel-zsidó deportáltak budapesti bizottsága a városi gettó lázadásának és mártírságának évfordulóján április 13-án, vasárnap d. e. 11 órák gyászisentisztelet keretében kegyeletes emlékünnepélyt tart a Rumbach-utcai templomban. A templomban beszédet dr. Fischer Benjámin főrabbi mondja. Emlékbeszédet tart dr. Stekel és dr. Vergesslich Miksa.

SIRKŐ LÖWY-NEL BUDÁN

II., Fő-utca 79. Leszállított árák!
(Ganz-utcai villamos megállóánál)

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGI tisztvi.
selektő nyugdíjjas állással, be-
rendezett lakással

férjhezmenne

biztos egzisztenciájú urhoz
48-55-ig „Otthon” jeligére a
kiadóba.

EGYEDÜLMARADT 60-on

felel munkabíró fűszerkeres-
kedő, üzletem, házam van.
Hozzáillő magányos élettár-
sat keresek, az üzlet fellendí-
téséhez 6-8 ezer Ft hozomá-
nyával. Cím: Borsai-utca
43. szám, Menor.

EGYEDÜLLŐ 46 éves, csi-
nos, molett özvegyasszony ha-
sonló koru élettársat keres
jobb iparos, esetleg vendéglős
személyében, kinek segítő társa
lebbe. „Nem bánja meg” jeligé-
re a kiadóba.

Jó megjelenésű

vagyonos, 48 éves férfi keresi
annak a vagyonos hölgynek az
ismeretséget, aki

Ausztráliába

kimenne vele. Gonda Sándor-
né, Kiss József-u. 60. IV. 24.

Anyagilag teljesen független
önálló ipart űző özvegyass-
zony keresi

háasság céljából

olyan 50-es művelt ur ismeret-
ségét, kinek bizto, megélhetése
van. „Lakásom van” jeligére
a kiadóba.

Csinos üzletasszony férjhezmenne

olyan 55-60 éves férfihez, ki
igazi segítő élettársat óhajt.
„Agilis” jeligére a kiadóba.

A VAC HIREI

Az országos asztali-tenisz bajnok-
ságon a harmadosztályú, egy B
osztályú és ifjúsági versenyzőknél
nagy sikerrel szerepeltek a VAC
versenyzői: Grünberger, Klein, Vin-
ce, Várkonyi, akik az egyes és pá-
rosasversenyben a döntőbe jutottak és
második, harmadik és negyedik hel-
lyen végeztek.

A kegyeleti társasversenyre se-
rénen készült a VAC tornacsoprtja.
Férfi és női versenyzők küzdenek a
nehéz, előrel győzelmi-nyaggal és
a tornaterem mostoha kitaláljával.

A tenisz tréningek megkezdődtek.
Már az első játénapokon is igen
nagyon volt a VAC-pálya.

Az usztréningek a Fedett-uszoda-
ban folynak, hetenként 4 alkalom-
mal. Tehetség, fiatal műgárokat
szívesen fogadkozattatni a szakosztály.
Jelentkezés a VAC-központban: VII.,
Borsai-utca 26. I. emeleténként
6-8 óra között.

Keserjébe-szakosztályunk ujone-
cs, palat bevezetők a Szövetség-díj
kötetközébe. Az egyfordulós kör-
verseny a jövő héten kezdődik.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (órányílás)
VII. Wesselényi-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész
VÉTEL! Tel.: 422-345. ELADÁS!

Goldné

a zsidó urikörök
legmegbízhatóbb
házasságközvetítőjét
VII., Alsóerdősor 8. földszint 2.
Uj telefonszám: 221-349.

Férjhezmenne

jóállású tisztviselőre korrekt,
intelligens, jólleltű, egzisten-
ciával bíró ötvényes urhoz.
„Csinos, szolid” jeligére Boros
hirdetőbe, Andrássy-ut 54.

FÉRJHEZMENNE * 38 éves,
fess, csinos musz özvegy,
forgalmas helyen lévő, minden
célra alkalmas üzlethelyiség-
gel, pár ezer forinttal, 44-
55-ig korrekt, jószituált urhoz.
„Gyermekszertő 55” jeligére
a kiadóba.

FÉRJHEZADNÁM Párisban
élt, jelenleg ittlartózkodó 56
éves hugomat hozzáillő önálló
iparos, vagy kereskedőhöz.
Ajánlatokat „Némi hozomány-
nyal” jeligére Arató hirdető,
Erzsébet-körut 14.

BIZTOS, jó pozícióban lévő
csinos, intelligens urhoz
férjhezmenne

hasznló körülményű, jómeg-
jelenésű urhoz 50-60 között.
„Intellektuel” jeligére a ki-
adóba.

Deportált özvegye

53 éves, csinos, intelligens
asszony,

férjet keres.

Vidékre szívesen menne. „Ot-
thon” jeligére a kiadóhivatalba.

Férjhezadnám

csinos, 35 éves özvegyasszony
gyártulajdonos hugomat, kinek
10.000 Ft havi jövedelme van.

Benősülhetnek

diplomás urak, kereskedők,
jobb iparosok 45 éves korig,
kik a gyermekeket szeretik.
Kimerítő leveleket „Szombat-
tartó 25” jeligére a kiadóba
kérek.

Már sok szerencsés boldog házasságot

hozott létre diszkrétan MÉR-
TŐN. Budapest, IX., Erkel-utca
4. II. 19. Hétköznap 4-6-ig
fogad. Válaszhoríték. Kitanó
benősülések.

35 éves cég

PIECHNIK UTODA

SZAMOSINÉ (özy. PIECHNIKÉ) ÉS BANYAI HAJMÜTEREM

Az igényes közönség parókakészítője
Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpótrész.
Megrendeléseket vidékre is pontosan szállítunk

35 éves cég

A zsinagóga naptára

Április 10, csütörtök: Niszán
20 (földszent), péntek: 21 (Pé-
szách 7. napja), szombat: 22
(Pészách 8. napja, mázkir), va-
sárnap: 23, hétfő: 24, kedd: 25,
szerda: 26, csütörtök: 27.

Ünnepi imaírók

	Do- hany	Rum- bach	Beth- len	Csaky	Dóza	Nagyf.	Páva	Zugló	Fidart.
Pészách VII. előeste (csütörtök)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8
• VII. reggel (péntek)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8
• VII. délelőtt	10	10	10	10	10	10	10	10	10
• VIII. előeste (péntek)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8
• VIII. reggel (szombat)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8
• (mázkir)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8
• VIII. délelőtt (mázkir)	10	10	10	10	10	10	10	10	10
• VIII. dél (mázkir)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8
• VIII. délután (szombat)	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8	1/8

Ünnep kimenetele: \$20

Hétköznap reggel (Hősök) 7/8 7/8 7/8 7/8 7/8 7/8 7/8 7/8 7/8
este 1/8 1/8 1/8 1/8 1/8 1/8 1/8 1/8 1/8

A budai istentisztelet rend- je. Április 10. csütörtök, Pészách

VII. napjának előestje, isten-
tisztet este 1/7 órakor. Ápri-
lis 11., péntek, Pészách VII.
napja, istentisztelet d. e. 1/11
órákor és este 1/7 órákor. Ápri-
lis 12., szombat, Pészách VIII.
napja, (Mázkir) reggel 1/7, dél-
előtt 10 órákor. Istentisztelet
helye: III. Zsigmond-u. 49., XI.,
Boesky-ut 37., Torockó-u. 6/b.
és péntek este, valamint Pé-
szách első napján (április 5-én)
este. II., Fő-u. 12. sz. alatt.

Óbudai templom: III., Zichy-
utca 9, péntek és ünnep este 6

órákor, szombat és ünnep d. e.
9 órákor.

IMAIDÓK

a Somré Sabosz Egyet
(Rákóczi-ut 64.) templomában

Csütörtök este: Erev jom tov:
7.45.

Péntek reggel: Sächrisz: 8.00.
Péntek este: Kábolasz sábozsz:
7.25.

Szombat reg.: Haskomo: 7.00.
Szombat reg.: MÁZKIR: 8.30.
Szombat d. e.: Sächrisz: 9.30.
Szombat d. e.: MÁZKIR: 10.45.
Szombat d. u.: Mincha: 7.15.
Szombat este: Szombat vége:
8.20 órákor.

Társaságbell legelőkrébb házasság-
közvetítő, **Doktorné**

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

NEW-YORKBA kívándorlasi le-
hetőséggel, saját lakással bíró
uriasszony **férjhezmenne**

mérnök, orvos vagy szakember-
hez, ki gyermekszertő, 40-46-
ig „Amerika” jeligére a ki-
adóba.

Newyorki hugomnak

40-45 éves, intelligens munká-
képes

élettársat

keresek. „Együtt Amerikába”
jeligére kiadóba.

LEÁNYOMNAK, ki 31 éves,

özy., csinos, építészetben, fake-
reskedésben, könyvelésben jár-
tas, 2 szobás főbérleti lakással
rendelkezik, hozzáillő

férjet keresek,

esetleg benősülés is lehetséges.
„Diserét izr.” jel. Palak hirdé-
tőbe, Bajcsy Zsilinszky-ut 20.

FÉRJHEZADNÁM hugomat,
ki 57 éves kimondottan csinos,
karsu, intelligens, jól jövedel-
mező üzlettel rendelkező ur.
asszony, 42-45 éves agilis,
jómegjelenésű korrekt keres-
kedőhöz, „Ketten egymással”
jeligére a kiadóba.

33 éves,

csinos, musz özvegye meg-
ismerkedne

háasság céljából

jólleltű, jómegjelenésű, korrekt
urral. Lehet vidéki is. „Na-
gyon szeretem a gyermekel”
jeligére a kiadóba.

Huszonnégy év (24) körüli urilányt

keresek feleségül

„Korrek Uriember” jeligére

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓ SÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-u 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
ORSZÁGOS IRODÁJA

Felölös szerkesztő és felölös kiadó:
ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örl-
zünk meg s visszaküldésükre
nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műn-
tézrt körforogógépeim.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal